

Europeiska unionens officiella tidning

C 35

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

femtiofemte årgången

9 februari 2012

Informationsnummer

Innehållsförteckning

Sida

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Europeiska datatillsynsmannen

2012/C 35/01	Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om lagstiftningsförslagen för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013	1
2012/C 35/02	Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om lagstiftningspaketet om brottsoffer, inklusive ett förslag till ett direktiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer och ett förslag till en förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden	10
2012/C 35/03	Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta stater och Europeiska unionen om användning och överföring av passageraruppgifter till Förenta staternas Department of Homeland Security	16

IV Upplysningar

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER OCH ORGAN

Europeiska kommissionen

2012/C 35/04	Eurons växelkurs	23

SV

Pris:
3 EUR

(forts. på nästa sida)

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (forts.)	Sida
2012/C 35/05	Administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare – Omräkningskurser för valutor enligt rådets förordning (EEG) nr 574/72.....	24

UPPLYSNINGAR OM EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

Eftas övervakningsmyndighet

2012/C 35/06	Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet på sjöfartstjänster	26

V Yttranden

ADMINISTRATIVA FÖRFARANDEN

Europeiska kommissionen

2012/C 35/07	Inbjudan att lämna förslag – EACEA/5/12 – MEDIA 2007 – Utveckling, distribution, marknadsföring och yrkesutbildning – Yrkesutbildning	40
2012/C 35/08	Utdrag ur domstolsbeslut om Akcinė bendrovė bankas SNORAS i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut (nedan kallat direktivet)	42

Rättelser

2012/C 35/09	Rättelse av ansökningsomgångar inom arbetsprogrammet för 2011 för bidrag till projekt avseende det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) för perioden 2007–2013 (kommissionens beslut K(2011) 1772, ändrat genom kommissionens beslut K(2011) 9531) (EUT C 7 av den 10.1.2012)	43

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om lagstiftningsförslagen för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013

(2012/C 35/01)

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 16,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 7 och 8,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter ⁽²⁾,

med beaktande av begäran om ett yttrande i enlighet med artikel 28.2 i förordning (EG) nr 45/2001.

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

1. INLEDNING**1.1 Samråd med datatillsynsmannen**

1. Den 12 oktober 2011 antog kommissionen följande förslag (nedan kallade *förslagen*) om den gemensamma jordbrukspolitiken (nedan kallad *GJP*) efter 2013. Förslagen översändes till Europeiska datatillsynsmannen för samråd samma dag.

— Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken (nedan kallad *förordningen om direktstöd*) ⁽³⁾.

— Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (nedan kallad *enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden*) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2011) 625 slutlig.

⁽⁴⁾ KOM(2011) 626 slutlig.

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) (nedan kallad *förordningen om landsbygdsutveckling*) ⁽⁵⁾.
  - Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken (nedan kallad *den horisontella förordningen*) ⁽⁶⁾.
  - Förslag till rådets förordning om fastställande av vissa stöd och bidrag inom ramen för den samlade marknadsordningen för jordbruksprodukter ⁽⁷⁾.
  - Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 73/2009 vad gäller tillämpningen av direktstöd till jordbrukare avseende år 2013 ⁽⁸⁾.
  - Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller systemet med samlat gårdsstöd och stöd till vinodlare ⁽⁹⁾.
2. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar att kommissionen rådfrågar honom formellt och att en hänvisning till detta yttrande ingår i de föreslagna ingresserna till förordningen om direktstöd, enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden, förordningen om landsbygdsutveckling och den horisontella förordningen.

1.2 Syften med förslagen och behandling av personuppgifter

3. Förslagen syftar till att ge en ram för 1) hållbar livsmedelsproduktion, 2) hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder och 3) balanserad territoriell utveckling. Därför inrättar förslagen flera stödordningar för jordbrukare samt andra åtgärder för att stimulera jordbrukets och landsbygdens utveckling.
4. I samband med dessa program behandlas personuppgifter – huvudsakligen om stödmottagare men även om tredje parter – i olika faser av programmen (behandling av ansökningar om stöd, säkerställande av öppenhet och insyn i utbetalningarna, kontroll och bekämpning av bedrägerier osv.). Huvuddelen av behandlingen genomförs av medlemsstaterna och under deras ansvar, men kommissionen kan få åtkomst till de flesta av dessa uppgifter. Stödmottagare och i vissa fall tredje parter måste t.ex. i samband med bedrägerikontroller tillhandahålla information till utsedda behöriga myndigheter.

1.3 Syftet med Europeiska datatillsynsmannens yttrande

5. Relevansen av dataskydd inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken har framförts av EU-domstolen i dess avgörande i Schecke-målet, som ogiltigförklarar EU-lagstiftningen om offentliggörande av namn på mottagare av stöd från jordbruksfonderna ⁽¹⁰⁾. Europeiska datatillsynsmannen är medveten om att dataskyddsaspekterna i detta fall inte är centrala för förslagen. I den mån förslagen tar upp behandling av personuppgifter kan dock relevanta synpunkter läggas fram.
6. Målet för detta yttrande är inte att analysera hela uppsättningen förslag utan att erbjuda inspiration och vägledning när det gäller att utforma den behandling av personuppgifter som krävs för att förvalta den gemensamma jordbrukspolitiken på ett sätt som innebär att de grundläggande rättigheterna till privatliv och dataskydd respekteras, samtidigt som en effektiv förvaltning av stödet säkerställs, bedrägerier förhindras och utreds och stöd användningen är öppen och kontrollerbar.

⁽⁵⁾ KOM(2011) 627 slutlig.

⁽⁶⁾ KOM(2011) 628 slutlig.

⁽⁷⁾ KOM(2011) 629 slutlig.

⁽⁸⁾ KOM(2011) 630 slutlig.

⁽⁹⁾ KOM(2011) 631 slutlig.

⁽¹⁰⁾ EU-domstolen, 9 november 2010, Volker und Markus Schecke, C-92/09 och C-93/09.

7. Därför är detta yttrande indelat i två delar: den första är en mer allmän del som innefattar analys och rekommendationer som gäller de flesta av förslagen. Det rör sig till största delen om synpunkter på kommissionens delegerade befogenheter och genomförandebefogenheter. I den andra delen diskuteras specifika bestämmelser i flera av förslagen ⁽¹¹⁾ och rekommendationer ges om hur de problem som tas upp kan hanteras.

2. ANALYS AV FÖRSLAGEN

2.1 Allmänna kommentarer

8. Såsom nämnts genomförs det mesta av behandlingen av personuppgifter av medlemsstaterna. I många fall kan dock kommissionen få åtkomst till personuppgifter. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar därför att hänvisningar till tillämpligheten av direktiv 95/46/EG och förordning (EG) nr 45/2001 ingår i ingresserna till berörda förslag ⁽¹²⁾.
9. Generellt noterar Europeiska datatillsynsmannen att många frågor som är centrala för dataskyddet inte ingår i förslagen utan kommer att regleras genom genomförandeakter eller delegerade akter. Detta gäller t.ex. de åtgärder som ska antas för övervakning av stöd, inrättande av IT-system, överföring av information till tredjeländer och kontroller på plats ⁽¹³⁾.
10. I artikel 290 i EUF-fördraget anges villkoren för kommissionens delegerade befogenheter. Kommissionen kan ges befogenhet att *komplettera eller ändra vissa icke väsentliga delar av lagstiftningsakten*. Dessutom ska *mål, innehåll, omfattning och varaktighet för delegeringen* uttryckligen anges. När det gäller genomförandebefogenheter fastställs det i artikel 291 i EUF-fördraget att sådana kan beviljas kommissionen om *enhetliga villkor för genomförande av unionens rättsligt bindande akter krävs*. Lämplig granskning från medlemsstaternas sida bör säkerställas.
11. Europeiska datatillsynsmannen anser att de centrala aspekter av behandlingen av personuppgifter som tas upp i förslagen och de nödvändiga garantierna för dataskydd inte kan betraktas som "icke väsentliga delar". Därför bör åtminstone följande aspekter regleras redan i huvudrättsakterna för att öka rätts-säkerheten ⁽¹⁴⁾:
- Det särskilda ändamålet med varje uppgiftsbehandling ska uttryckligen anges. Detta är särskilt relevant när det gäller offentliggörande av personuppgifter och överföring av personuppgifter till tredjeländer.
  - Det bör föreskrivas och anges vilka kategorier av uppgifter som ska behandlas, eftersom behandlingens omfattning i många fall är oklar ⁽¹⁵⁾.
  - Reglerna om åtkomsträttigheter till information bör förtydligas, särskilt när det gäller kommissionens tillträde till uppgifter. I detta avseende bör det specificeras att kommissionen endast får behandla personuppgifter när det är nödvändigt, t.ex. för kontrolländamål.
  - Längsta tillåtna lagringsperioder bör fastställas, eftersom i vissa fall endast minimiperioder för lagring nämns i förslagen ⁽¹⁶⁾.

⁽¹¹⁾ Många av dessa bestämmelser ingår redan i den gällande rättsliga ramen.

⁽¹²⁾ KOM(2011) 625 slutlig: skäl 42, KOM(2011) 626 slutlig: skäl 137, KOM(2011) 627 slutlig: skäl 67, KOM(2011) 628 slutlig: skäl 69.

⁽¹³⁾ Se bland annat artikel 157 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden, avdelning VII (Övervakning och utvärdering) och artiklarna 78 och 92 i förordningen om landsbygdsutveckling samt artiklarna 21–23, 49–52 och avsnitt V, kapiteln II och III i den horisontella förordningen.

⁽¹⁴⁾ Se även yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förslag om ändring av direktiven 89/666/EEG, 2005/56/EG och 2009/101/EG vad avser sammankoppling av centrala register, handelsregister och företagsregister (EUT C 220, 26.7.2011, s. 1), avsnitt 3.2, yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT C 216, 22.7.2011, s. 9), punkterna 13, 28 och 30 och yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om bostadslåneavtal, punkterna 7, 12 och 13, som alla finns på <http://www.edps.europa.eu>

⁽¹⁵⁾ Se bland annat artiklarna 77 och 92 i förordningen om landsbygdsutveckling.

⁽¹⁶⁾ Se artikel 70.1 och 72.2 i den horisontella förordningen.

- De registrerades rättigheter bör anges, särskilt rätten till information. Stödmottagarna kanske är medvetna om att deras personuppgifter behandlas, men även tredje parter bör informeras på ett adekvat sätt om att deras uppgifter kan komma att användas för kontrolländamål.
- Även omfattningen av och syftet med överföringar till tredjeländer bör anges och bör uppfylla de krav som fastställs i artikel 25 i direktiv 95/46/EG och artikel 9.1 i förordning (EG) nr 45/2001.
12. När dessa element har specificerats i huvudförslagen till rättsakter kan delegerade akter eller genomförandeakter användas för att i större detalj genomföra dessa specifika garantier för dataskydd. Europeiska datatillsynsmannen förväntar sig att bli rådfrågad om genomförandeakter och delegerade akter som tar upp frågor som är relevanta ur dataskyddssynpunkt.
13. I vissa fall kan uppgifter som rör (misstänkta) brott behandlas (t.ex. i samband med bedrägeri). Eftersom den tillämpliga lagstiftningen om dataskydd ger särskilt skydd för sådana uppgifter⁽¹⁷⁾ kan en förhandskontroll som utförs av nationella dataskyddsmyndigheter eller Europeiska datatillsynsmannen behövas⁽¹⁸⁾.
14. Slutligen bör säkerhetsåtgärder föreskrivas, särskilt när det gäller datoriserade databaser och system. Även principen om ansvarighet och principen om inbyggda säkerhetsmekanismer bör beaktas.

2.2 Särskilda kommentarer

Ändamålsbegränsning och behandlingens omfattning

15. Artikel 157 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden ger kommissionen befogenhet att anta åtgärder när det gäller kommunikationskraven för olika ändamål (såsom insyn på marknaden, kontroll av åtgärder inom ramen för GJP och genomförande av internationella avtal)⁽¹⁹⁾, med hänsyn till uppgiftsbehovet och till möjliga synergieffekter mellan uppgiftskällorna⁽²⁰⁾. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar att det i denna bestämmelse specificeras vilka uppgiftskällor som ska användas för vilka särskilda ändamål. I detta avseende skulle Europeiska datatillsynsmannen vilja påminna om risken för att sammankoppling av databaser kan strida mot principen om ändamålsbegränsning⁽²¹⁾, enligt vilken personuppgifter inte får behandlas vidare på ett sätt som inte är förenligt med det ursprungliga ändamål för vilket de samlades in⁽²²⁾.

⁽¹⁷⁾ Artikel 10.5 i förordning (EG) nr 45/2001 och artikel 8.5 i direktiv 95/46/EG.

⁽¹⁸⁾ Artikel 27.2 i förordning (EG) nr 45/2001 och artikel 20 i direktiv 95/46/EG.

⁽¹⁹⁾ Syftet med dessa kommunikationskrav är att „tillämpa denna förordning, övervaka, analysera och förvalta marknaden för jordbruksprodukter, säkerställa insyn på marknaden och säkerställa att åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitiken fungerar tillfredsställande, att kontrollerna, övervakningen, utvärderingen och revisionen av åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitiken fungerar korrekt och för att genomföra internationella avtal, även anmälningsplikten enligt de avtalen” (se första stycket i artikel 157.1).

⁽²⁰⁾ Utbyte av information för likartade ändamål behandlas redan i gällande lagstiftning (se t.ex. artikel 36 i rådets förordning (EG) nr 1290/2005 av den 21 juni 2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken (nedan kallad ”förordningen om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken”) (EUT L 209, 11.8.2005, s. 1) och artikel 192 i rådets förordning (EG) nr 1234/2007 av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (EUT L 299, 16.11.2007, s. 1)).

⁽²¹⁾ Se även yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) (KOM(2005) 236 slutlig) och förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon (KOM(2005) 237 slutlig) (EUT C 91, 19.4.2006, s. 38), särskilt punkt 10, yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen – om kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet – ”Översikt av informationshanteringen inom området med frihet, säkerhet och rättvisa”, särskilt punkterna 47-48 och Europeiska datatillsynsmannens kommentarer till kommissionens meddelande om interoperabilitet mellan EU:s databaser av den 10 mars 2006, som alla finns på <http://www.edps.europa.eu>

⁽²²⁾ Se artikel 4.1 b i förordning (EG) nr 45/2001 samt de nationella bestämmelser som införlivar artikel 6.1 a i direktiv 95/46/EG.

16. I artikel 74 och 77 i förordningen om landsbygdsutveckling fastställs att ett nytt elektroniskt informationssystem ska inrättas genom ett samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna för övervaknings- och utvärderingsändamål. Systemet kommer att innebära behandling av uppgifter om nyckelvariablerna för såväl stödmottagaren som projektet som tillhandahålls av stödmottagarna själva (artikel 78). I den mån "nyckelvariablerna" innefattar personuppgifter bör detta specificeras i bestämmelsen. Vidare bör de kategorier av uppgifter som ska behandlas definieras och Europeiska datatillsynsmannen bör rådfrågas om genomförandet av de akter som avses i artikel 74.
17. Enligt artikel 92 i samma förslag ska dessutom ett nytt informationssystem inrättas av kommissionen i samarbete med medlemsstaterna för att säkerställa utbyte av data av gemensamt intresse. Definitionen av de kategorier av uppgifter som ska utbytas är alltför vid och bör inskränkas om personuppgifter ska överföras med detta system. Dessutom bör förhållandet mellan artikel 77 och artikel 92 klargöras, eftersom det inte är klart huruvida de har samma ändamål och omfattning.
18. I skäl 40 i den horisontella förordningen anges det att medlemsstaterna bör ha ett integrerat administrations- och kontrollsystem⁽²³⁾ för vissa utbetalningar och ha befogenhet att även använda det integrerade systemet för andra typer av EU-stöd för att unionsstöden ska bli effektivare och övervakas på ett bättre sätt. Denna bestämmelse bör förtydligas, särskilt om den inte bara syftar till att synergier ska utnyttjas när det gäller infrastruktur utan även till användning av den information som finns lagrad i systemet för övervakning av andra stödssystem.
19. Enligt artikel 73.1 c i den horisontella förordningen ska ansökningar om stöd utöver jordbruksskiften och stödrättigheter även innefatta alla övriga uppgifter som fastställs i denna förordning eller krävs för att fullgöra den relevanta sektorslagstiftningen inom jordbruket eller av den berörda medlemsstaten⁽²⁴⁾. Om det förväntas att denna information innehåller personuppgifter bör det anges vilka kategorier av data som krävs.

Åtkomsträttigheter

20. Den horisontella förordningen fastställer ett antal organ för praktisk tillämpning av den gemensamma jordbrukspolitikens och tilldelar dem uppgifter (artiklarna 7–15). För kommissionen föreskrivs följande behörigheter (avsnitten IV–VII):
- Kommissionen ska ha åtkomsträtt till uppgifter som behandlas av dessa organ för kontrolländamål (av specifika utbetalningar och stödmottagare)⁽²⁵⁾.
  - Kommissionen ska också ha åtkomsträtt till dessa uppgifter för den allmänna utvärderingen av åtgärderna⁽²⁶⁾.
21. Den första arbetsuppgiften som nämns i stycket ovan kommer att innefatta behandling av personuppgifter medan det för den andra arbetsuppgiften inte vid första påseendet krävs någon behandling av personuppgifter: en allmän utvärdering av åtgärderna kan göras även på grundval av sammanställda eller anonymiserade data. Om kommissionen inte tillhandahåller en adekvat motivering för behovet av att behandla personuppgifter i detta sammanhang bör det klargöras att inga personuppgifter ska överlämnas till kommissionen för den allmänna utvärderingen av åtgärderna.

⁽²³⁾ Fastställs redan i artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 73/2009 av den 19 januari 2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitikens och om upprättande av vissa stödssystem för jordbrukare, om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005, (EG) nr 247/2006 och (EG) nr 378/2007 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1782/2003 (EUT L 30, 31.1.2009, s. 16) (nedan kallad "förordningen om direktstöd").

⁽²⁴⁾ Artikel 19.1 c i förordningen om direktbetalningar innehåller en liknande ordalydelse.

⁽²⁵⁾ Artikel 36 i förordningen om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitikens föreskriver redan utbyte av uppgifter för liknande ändamål.

⁽²⁶⁾ Se artikel 110.

22. Reglerna för kontroller på plats fastställs i artiklarna 49–52 och 61–63 i den horisontella förordningen⁽²⁷⁾. Förslaget anger att dessa kontroller i huvudsak ska genomföras av behöriga myndigheter i medlemsstaterna, särskilt när det gäller hembesök eller formell utfrågning av enskilda, men att kommissionen ska ha tillgång till information som har erhållits genom kontrollerna. Här bör lagstiftaren ange att kommissionen endast ska ha åtkomst till dessa uppgifter när detta är nödvändigt för kontrolländamål. Det bör också anges vilka kategorier av personuppgifter kommissionen ska ha tillgång till.
23. För övervakning av stödet inrättas genom den horisontella förordningen ett administrations- och kontrollsystem⁽²⁸⁾ (artiklarna 68–78) som består av ett antal databaser:
- Datoriserad databas (artikel 70).
  - Identifieringssystem för jordbruksskiften (artikel 71).
  - System för identifiering och registrering av stödrättigheter (artikel 72).
  - Stödansökningar (artikel 73).
24. Den datoriserade databasen ska bestå av en databas per medlemsstat (och, på frivillig basis, decentraliserade databaser i medlemsstaterna). Den registrerar uppgifter för varje stödmottagare från stödansökningar och stödanspråk. Med tanke på att alla uppgifter som samlas in genom stödansökningar kanske inte är nödvändiga för kontrolländamål bör möjligheten övervägas att minimera behandlingen av personuppgifter i detta avseende.
25. Åtkomsten till administrations- och kontrollsystemet regleras inte uttryckligen. Liksom när det gäller kontroller på plats rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen att lagstiftaren inför tydligt avgränsade regler för åtkomsten till systemet.
26. När det gäller kontroller föreskriver den horisontella förordningen granskning av affärshandlingarna, inbegripet från tredje parter (artiklarna 79–88)⁽²⁹⁾. Dessa handlingar kan innehålla personuppgifter om tredje parter. Det bör anges i rättsakten under vilka omständigheter tredje parter måste lämna ut sina affärshandlingar⁽³⁰⁾.
27. I artikel 87 i samma förordning fastställs det att kommissionens tjänstemän ska ha tillgång till samtliga handlingar som *utarbetats antingen inför eller som resultat av den granskning som organiserats, i enlighet med relevant nationell lagstiftning*. Detta gäller både fall där tjänstemännen kan delta i granskningen (punkt 2) och fall där vissa handlingar är reserverade för tjänstemän som utsetts enligt lagstiftningen i den medlemsstat där granskningen genomförs (punkt 4). I båda fallen ska det säkerställas att kommissionens tjänstemän endast får tillgång till dessa uppgifter när det är nödvändigt (dvs. för kontrolländamål), även i fall där den nationella lagstiftningen kan tillåta tillgång för andra ändamål. Europeiska datatillsynsmannen uppmanar lagstiftaren att formulera om texten så att detta tydligt framgår.

⁽²⁷⁾ Kontroller på plats föreskrivs redan i gällande lagstiftning (se artiklarna 36 och 37 i förordningen om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitikens).

⁽²⁸⁾ Motsvarar det system som redan inrättats genom artikel 14 i förordningen om direktstöd.

⁽²⁹⁾ Granskning av affärshandlingar, inbegripet tredje parter, och kommissionens åtkomst till dessa handlingar, föreskrivs redan i den gällande lagstiftningen (se t.ex. artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 485/2008 av den 26 maj 2008 om medlemsstaternas granskning av de transaktioner som utgör en del av systemet för finansiering genom Europeiska garantifonden för jordbruket (kodifierad version) (EUT L 143, 3.6.2008, s. 1)).

⁽³⁰⁾ Se även yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen av den 19 april 2011 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT C 216, 22.7.2011, s. 9), särskilt punkt 32, som finns på <http://www.edps.europa.eu>

28. Enligt artikel 102 i den horisontella förordningen ska medlemsstaterna lämna in vissa kategorier av information, handlingar och deklARATIONER till kommissionen. Det material som ska inlämnas ska även innehålla en *sammanfattning av resultaten från alla tillgängliga revisioner och kontroller som utförts* (artikel 102.1 c v). I detta fall ska det antingen anges att inga personuppgifter kommer att ingå i dessa sammanfattningar eller, om personuppgifter krävs, så ska det anges för vilket ändamål de överförs.

Lagringsperioder

29. Enligt artikel 70.1 i den horisontella förordningen ska den datoriserade databasen *via medlemsstatens behöriga myndighet* tillåta tillgång till uppgifter från 2000 och framåt och *direkt och omedelbar tillgång* till åtminstone de uppgifter som rör de fem närmast föregående kalenderåren ⁽³¹⁾.
30. Systemet för identifiering och registrering av stödrättigheter gör det möjligt att *verifiera stödrättigheterna och samköra uppgifterna med stödansökningarna och identifieringssystemet för jordbruksskiften*. I artikel 72.2 i den horisontella förordningen fastställs det att uppgifterna ska vara tillgängliga i *minst fyra år* ⁽³²⁾.
31. När det gäller dessa båda system påminner Europeiska datatillsynsmannen om artikel 6.1 e i direktiv 95/46/EG och artikel 4.1 e i förordning (EG) nr 45/2001, enligt vilka uppgifter inte får lagras i identifierbar form längre än vad som är nödvändigt för det ändamål för vilket de samlades in. Detta innebär att den längsta lagringstiden måste definieras, inte bara minimitiderna för lagring.

Internationella överföringar

32. I andra stycket i artikel 157.1 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden anges det att uppgifter får överföras till tredjeländer och internationella organisationer. Europeiska datatillsynsmannen skulle vilja påminna om att överföring av personuppgifter till länder som inte garanterar ett tillräckligt skydd endast kan motiveras från fall till fall om något av undantagen enligt artikel 26 i direktiv 95/46/EG eller artikel 9.6 i förordning (EG) nr 45/2001 gäller (t.ex. om överföringen är nödvändig eller bindande enligt författning av skäl som rör viktiga allmänna intressen).
33. I detta fall bör det särskilda ändamålet med överföringen (t.ex. samband med genomförandet av internationella avtal) anges ⁽³³⁾. Relevanta internationella avtal bör inbegripa särskilda garantier när det gäller skyddet av privatliv och personuppgifter och de registrerades utövande av dessa rättigheter. Om uppgifter ska överföras till kommissionen bör dessutom överföringen godkännas av Europeiska datatillsynsmannen ⁽³⁴⁾.

Offentliggörande av information

34. I skäl 70 i den horisontella förordningen och i motiveringen till förslagen anges det att nya regler om offentliggörande av information om stödmottagare håller på att utarbetas *mot bakgrund av de påpekanden som gjorts av Europeiska unionens domstol i Schecke-målet* ⁽³⁵⁾.
35. Europeiska datatillsynsmannen skulle vilja påminna om att reglerna för offentliggörande av information som rör stödmottagare bör respektera proportionalitetsprincipen. Såsom bekräftas av EU-domstolen ⁽³⁶⁾ måste en lämplig avvägning göras mellan stödmottagarnas grundläggande rättigheter till privatliv och dataskydd och Europeiska unionens intresse av att garantera insyn och säkerställa att allmänna medel förvaltas väl.

⁽³¹⁾ Såsom redan anges i artikel 16 i förordningen om direktstöd.

⁽³²⁾ Artikel 18 i förordningen om direktbetalningar innehåller en mycket likartad ordalydelse.

⁽³³⁾ Första stycket i artikel 157.1 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden innehåller en förteckning över ändamål för kommunikation av information till kommissionen men anger inte för vilka ändamål dessa uppgifter får överföras till tredjeländer eller internationella organisationer.

⁽³⁴⁾ Artikel 9.7 i förordning (EG) nr 45/2001.

⁽³⁵⁾ Europeiska unionens domstol, 9 november 2010, *Volker und Markus Schecke och Eifert*, de förenade målen C-92/09 och C-93/09.

⁽³⁶⁾ EU-domstolen, *Schecke*, paragraferna 77–88.

36. Detta är relevant även i samband med andra stycket i artikel 157.1 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden, enligt vilken information får offentliggöras, under förutsättning att personuppgifter skyddas och företagets berättigade intresse av att skydda sina affärshemligheter beaktas. Artiklarna 157.2 d och 157.3 c ger kommissionen befogenhet att anta delegerade akter som fastställer på vilka villkor och med vilka medel informationen får offentliggöras och genomförandeakter med bestämmelser om hur information och dokument får göras tillgängliga för allmänheten.
37. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar att offentliggörandet av information och dokument kommer att vara underkastat skyddet av personuppgifter. Avgörande inslag såsom ändamålet med offentliggörandet samt vilka kategorier av uppgifter som ska offentliggöras bör dock anges i förslagen och inte i genomförandeakter eller delegerade akter.

Den registrerades rättigheter

38. De registrerades rättigheter bör anges, särskilt rätten till information och rätten till tillgång till uppgifter. Detta är särskilt relevant för artikel 81 i den horisontella förordningen, enligt vilken stödmottagarnas affärshandlingar, men även affärshandlingar från leverantörer, kunder, transportföretag och andra tredje parter, kan kontrolleras. Stödmottagarna kanske är medvetna om att deras personuppgifter behandlas, men även tredje parter bör på ett adekvat sätt informeras om att deras uppgifter kan användas för kontrolländamål (t.ex. genom ett integritetsmeddelande som ges vid insamling samt information på alla relevanta webbplatser och i alla relevanta dokument). Skyldigheten att informera de registrerade, även tredje parter, bör inkluderas i förslagen.

Säkerhetsåtgärder

39. Säkerhetsåtgärder bör föreskrivas, särskilt när det gäller datoriserade databaser och system. Principen om ansvarighet och principen om inbyggda säkerhetsmekanismer bör beaktas. En förteckning över säkerhetsåtgärder som ska antas när det gäller dessa datoriserade databaser och system skulle kunna införas åtminstone genom delegerade akter eller genomförandeakter. Detta är desto viktigare eftersom de personuppgifter som behandlas inom ramen för kontroller och granskning kan innehålla uppgifter om misstänkta brott.
40. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar de krav som fastställs i artikel 103 i den horisontella förordningen när det gäller konfidentialitet och tystnadsplikt vid granskning i den mening som avses i artiklarna 79–88 i samma förordning.

3. SLUTSATSER

41. För att öka rättssäkerheten anser Europeiska datatillsynsmannen att de centrala aspekterna av de uppgiftsbehandlingar som förutses i förslagen och de nödvändiga garantierna för dataskydd bör regleras i huvudlagtexterna och inte i delegerade akter eller genomförandeakter:
- det särskilda ändamålet för varje uppgiftsbehandling bör uttryckligen anges i förslagen, särskilt när det gäller offentliggörande av personuppgifter och internationella överföringar.
  - Det bör anges vilka kategorier av uppgifter som ska behandlas.
  - Personuppgifter bör endast behandlas om det är nödvändigt.
  - Rätten till tillgång till uppgifterna bör klargöras. Det bör särskilt anges att kommissionen endast får behandla personuppgifter när det är nödvändigt, t.ex. för kontrolländamål.
  - Maximala lagringstider bör fastställas i förslagen.
  - De registrerades rättigheter bör anges, särskilt rätten till information. Det bör säkerställas att inte bara stödmottagare utan även tredje parter informeras om att deras uppgifter behandlas.
  - De särskilda ändamålen för och omfattningen av internationella överföringar bör begränsas till vad som är nödvändigt och detta bör fastställas i förslagen.

42. Dessa element kan utvecklas vidare i delegerade akter eller genomförandeakter. Europeiska datatillsynsmannen förväntar sig att bli rådfrågad rörande detta.
43. Dessutom bör säkerhetsåtgärder föreskrivas minst genom genomförandeakter eller delegerade akter, särskilt när det gäller datoriserade databaser och system. Även principen om ansvarighet och principen om inbyggda säkerhetsmekanismer bör beaktas.
44. Slutligen, med hänsyn till att uppgifter i vissa fall gäller (misstänkta) brott som kan bli föremål för åtal (t.ex. i samband med bedrägeri), kan en förhandskontroll som utförs av nationella dataskyddsmyndigheter eller Europeiska datatillsynsmannen behövas.

Utfärdat i Bryssel den 14 december 2011.

Giovanni BUTTARELLI
Biträdande Europeisk datatillsynsman

Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om lagstiftningspaketet om brottsoffer, inklusive ett förslag till ett direktiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer och ett förslag till en förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden

(2012/C 35/02)

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 16,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 7 och 8,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter ⁽²⁾, särskilt artikel 41.2,

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

1. Den 18 maj 2011 antog kommissionen ett paket med rättsakter om skydd av brottsoffer. Lagstiftningspaketet innefattar ett förslag till ett direktiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer (förslaget till direktiv) och ett förslag till en förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden (förslaget till förordning) ⁽³⁾. Båda förslagen åtföljs av ett meddelande från kommissionen om stärkta rättigheter för brottsoffer i EU ⁽⁴⁾.
2. Europeiska datatillsynsmannen rådfrågades inte enligt artikel 28.2 i förordning (EG) nr 45/2001, trots att lagstiftningsinitiativet ingick i datatillsynsmannens inventering av prioriteringar för rådfrågning inom ramen för lagstiftningsförfarandet ⁽⁵⁾. Detta yttrande bygger därför på artikel 41.2 i samma förordning. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar att en hänvisning till detta yttrande tas med i ingressen till de rättsakter som antas.

1.2 Lagstiftningspaketets mål och omfattning

3. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar lagstiftningspaketets politiska mål, vilka i linje med Stockholmsprogrammet och dess handlingsplan är att stärka brottsoffers rättigheter och tillgodose deras behov av skydd, stöd och tillgång till rättslig prövning ⁽⁶⁾.
4. Förslaget till direktiv är avsett att ersätta rådets rambeslut 2001/220/RIF om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden ⁽⁷⁾. Det fastställer miniminormer för brottsoffers rättigheter samt stöd till och

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2011) 275 respektive KOM(2011) 276.

⁽⁴⁾ Se kommissionens meddelande "Stärkta rättigheter för brottsoffer i EU", KOM(2011) 274.

⁽⁵⁾ Finns på EDPS webbplats (<http://www.edps.europa.eu>) i avsnittet: Consultation/Priorities.

⁽⁶⁾ Se kommissionens meddelande "Stärkta rättigheter för brottsoffer i EU", tidigare citerat på sid. 2.

⁽⁷⁾ EGT L 82, 22.3.2001, s. 1. Det erkänns i motiveringen att förbättringar har gjorts på området men att målen i rådets rambeslut inte har uppfyllts helt och hållet.

skydd av brottsoffer. Förslaget till direktiv syftar särskilt till att se till att brottsoffer behandlas med respekt, att de särskilda behov som sårbara offer har tas upp, att brottsoffer får adekvat stöd och information och att de kan delta i straffrättsliga förfaranden ⁽⁸⁾.

5. Förslaget till förordning syftar till att se till att brottsoffer som är föremål för en skyddsåtgärd i ett civilrättsligt förfarande i någon av medlemsstaterna får samma skyddsnivå om de skulle flytta till en annan medlemsstat, utan att behöva genomgå ett separat förfarande ⁽⁹⁾. Denna åtgärd kompletterar förslaget till ett direktiv om en europeisk skyddsorder (EPO-initiativet) som behandlar ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder som beslutas i brottmål. EPO-initiativet, som Europeiska datatillsynsmannen avgav ett yttrande om i oktober 2010 ⁽¹⁰⁾, diskuteras för närvarande i Europaparlamentet och rådet.

1.3 Syftet med detta yttrande

6. Skyddet av privatliv och personuppgifter spelar en central roll i området med frihet, säkerhet och rättvisa, i enlighet med Stockholmsprogrammet. Detta gäller i särskilt hög grad i samband med straffrättsligt samarbete. I oktober 2010 avgav Europeiska datatillsynsmannen ett yttrande om EPO-initiativet. I yttrandet belystes behovet av ett enhetligt uppgiftsskydd när det gäller initiativ som rör straffrättsligt samarbete ⁽¹¹⁾. Datatillsynsmannen betonade i yttrandet att behandlingen av uppgifter inom ramen för straffrättsligt samarbete kännetecknas av att de berörda uppgifterna är särskilt känsliga och av de konsekvenser den åtföljande databehandlingen kan ha för den registrerade ⁽¹²⁾. Det är därför nödvändigt att ta vederbörlig hänsyn till dataskyddsaspekter av initiativen inom detta område och att vid behov införa adekvata regler och dataskyddsgarantier.
7. Enligt Europeiska datatillsynsmannen utgör respekt för privatliv och personuppgifter ett avgörande inslag i det skydd av brottsoffer som förslagen till rättsakter är avsedda att garantera. I detta yttrande kommer fokus därför att ligga på integritetsrelaterade aspekter av förslagen och tankar om hur skyddet av brottsoffer kan förbättras eller stärkas.

2. ANALYS AV FÖRSLAGEN

2.1 Direktiv om brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer

8. Olika bestämmelser i förslaget till direktiv gäller direkt eller indirekt skydd av privatliv och personuppgifter ⁽¹³⁾. Generellt välkomnar Europeiska datatillsynsmannen dessa bestämmelser, eftersom de syftar till att bevara brottsoffrets integritet. Han finner dock ändå att skyddsnormerna i vissa fall skulle kunna stärkas och skärpas, utan att det påverkar deras karaktär av miniminormer.
9. Europeiska datatillsynsmannen kommer att inrikta sig huvudsakligen på följande aspekter: (1) Artikel 23 i förslaget till direktiv, som tar upp rätten till skydd av den personliga integriteten och förhållandet till media, (2) brottsoffers rätt till information och tillgång till sina egna personuppgifter och (3) skyddet av konfidentialiteten vid kommunikation mellan brottsoffer och brottsofferorganisationer. Dessa aspekter kommer att diskuteras i avsnitten nedan.

2.1.1 Skyddet av brottsoffrets personliga integritet

10. Den viktigaste materiella bestämmelsen i förslaget till direktiv som behandlar den personliga integriteten är artikel 23, med rubriken "Rätt till skydd av den personliga integriteten". I artikel 23.1 anges det

⁽⁸⁾ Se kommissionens meddelande "Stärkta rättigheter för brottsoffer i EU", tidigare citerat på sid. 8.

⁽⁹⁾ Ibidem.

⁽¹⁰⁾ Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen av den 5 oktober 2010 om den europeiska skyddsordern och om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området, (EUT C 355, 29.12.2010, s. 1).

⁽¹¹⁾ Ibidem, se särskilt avsnitt II i yttrandet.

⁽¹²⁾ Ibidem, punkt 1.

⁽¹³⁾ Se särskilt skäl 22, där det erkänns att skyddet av brottsoffrets personliga integritet kan vara viktigt för att förhindra ytterligare viktigmisering. I skäl 27 tas det skydd av personuppgifter upp som enskilda ges genom rådets ramdirektiv 2008/977/RIF och Europarådets konvention 108, artikel 21, om åtgärder för att undvika onödig utfrågning gällande brottsoffers privatliv och åtgärder för att brottsoffer ska kunna höras utan närvaro av allmänheten. Artikel 23 tar upp rätten till skydd av den personliga integriteten och mediernas uppträdande.

att "medlemsstaterna ska se till att de rättsliga myndigheterna under rättegången vidtar lämpliga åtgärder för att skydda brottsoffrens och deras familjemedlemmars personliga integritet samt undvika fotografering". Europeiska datatillsynsmannen har olika synpunkter på denna bestämmelse.

11. För det första täcker artikel 23.1 inte den fullständiga rätten till skydd av brottsoffers personliga integritet. Bestämmelsens omfattning är mycket mer begränsad eftersom den bara gäller att de "rättsliga myndigheterna" ska ha befogenhet att vidta skyddsåtgärder "under rättegången". Skyddet av den personliga integriteten bör dock inte bara garanteras "under rättegången" utan även under utredningen och i skedet före rättegången. Mer generellt bör skyddet av den personliga integriteten vid behov säkerställas från och med den första kontakten med behörig myndighet och även efter att rättegången har avslutats.
12. I detta avseende bör det noteras att flera internationella instrument har intagit en mer ambitiös position jämfört med artikel 23.1. Enligt Europarådets rekommendation Rec(2006) 8 om stöd till brottsoffer gäller t.ex. att "staterna ska vidta lämpliga åtgärder för att så långt som möjligt undvika eventuella intrång i brottsoffrens privatliv och familjeliv samt för att skydda brottsoffrens personuppgifter, särskilt under utredning och lagföring" (understrykning tillagd)⁽¹⁴⁾. Andra instrument innehåller likartade bestämmelser⁽¹⁵⁾.
13. Med hänsyn till ovanstående rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen att en första punkt läggs till i artikel 23 i vilken det i mer allmänna ordalag anges att medlemsstaterna så långt som möjligt ska se till att såväl brottsoffrens privatliv och familjeliv som deras personuppgifter skyddas från och med den första kontakten med behörig myndighet och efter att rättegången har avslutats. Dessutom bör nuvarande artikel 23.1 ändras så att de rättsliga myndigheterna får rätt att vidta skyddsåtgärder "under brottsutredningen".
14. För det andra innehåller artikel 23.1 inte någon angivelse av innehållet i de särskilda åtgärder som får antas av de rättsliga myndigheterna för att bevara brottsoffrets rätt till privatliv. Europeiska datatillsynsmannen har förståelse för intentionen att ge medlemsstaterna så stor handlingsfrihet som möjligt inom detta område, men ökad tydlighet kan vara till hjälp. Särskilt gäller att förslaget skulle kunna innehålla en förteckning över minimiåtgärder som de rättsliga myndigheterna kan anta i enlighet med nationell lagstiftning för att skydda brottsoffrets privatliv⁽¹⁶⁾. Denna förteckning kan t.ex. innehålla följande kategorier av åtgärder:
  - Vägran att lämna ut eller begränsning av utlämningen av uppgifter om vem brottsoffret eller hans eller hennes familj är och var de befinner sig, i tillämpliga fall och på särskilda villkor (såsom anges i skäl 22).
  - Order att ta bort vissa konfidentiella uppgifter ur akten eller förbjuda att vissa uppgifter lämnas ut.
  - Begränsat offentliggörandet av känsliga uppgifter i domen och i andra beslut som normalt offentliggörs.
15. För det tredje innehåller artikel 23 inte någon bestämmelse som garanterar konfidentialiteten av uppgifter som innehas av offentliga myndigheter. Även för detta ändamål innehåller Europarådets rekommendation Rec(2006) 8 som citeras ovan användbara exempel. I punkt 11 anger rekommendationen att stater ska begära att alla myndigheter som är i kontakt med brottsoffer ska införa tydliga normer enligt vilka de endast får lämna ut uppgifter till en tredje part som de fått från eller som gäller ett brottsoffer på villkor att offret uttryckligen har gett sitt samtycke till detta eller om det finns ett rättsligt krav eller rättsligt tillstånd att lämna ut uppgifterna. Europeiska datatillsynsmannen uppmanar lagstiftaren att inkludera en likartad bestämmelse i förslaget till direktiv.

⁽¹⁴⁾ Punkt 10.8. Europarådets rekommendation Rec(2006) 8.

⁽¹⁵⁾ Se t.ex. utkastet till FN:s konvention om rättvisa för och stöd till brottsoffer och offer för maktmissbruk, artikel 5.2 g, 6 och 8.6 g, Europarådets riktlinjer för skydd av offer för terroristhandlingar, antagna den 2 mars 2005, punkt VIII, riktlinjer om för rättvisa för barn som är brottsoffer och för vittnen till brott, ECOSOC Res 2005/20, 2005, punkt 8a och punkterna 26–28.

⁽¹⁶⁾ Detta är i linje med strategin enligt artikel 21 när det gäller sårbara brottsoffers rätt till skydd i samband med straffrättsliga förfaranden.

2.1.2 Privatlivet och medierna

16. Enligt artikel 23, andra stycket ska medlemsstaterna "uppmuntra medier att tillämpa självreglering i syfte att skydda brottsoffers privatliv, integritet och personuppgifter". Även här har man alltså valt en minimalistisk strategi för förslaget genom att helt enkelt hänvisa till självreglering som metod.
17. Europeiska datatillsynsmannen förstår skälen till att inta ett försiktigt förhållningssätt i förhållande till detta ämne och samtycker i princip till kommissionens val av strategi. Förhållandet mellan medierna och den personliga integriteten är oerhört känsligt och komplext. Det är också ett område där olika traditioner och kulturella skillnader mellan medlemsstaterna kan spela stor roll, inom de gränser som sätts av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Denna strategi förefaller dessutom vara i konsekvens med den nuvarande ramen för dataskydd (artikel 9 i direktiv 95/46/EG) som ger medlemsstaterna relativt stort spelrum när det gäller behandling av uppgifter som genomförs för journalistiska ändamål eller i konstnärliga eller litterära sammanhang⁽¹⁷⁾.
18. När det gäller självreglering är Europeiska datatillsynsmannen övertygad om att detta instrument kan spela en viktig roll för att förena rätten till privatlivet med yttrandefrihet. Vidare avspeglar artikel 23.2 strategin för rekommendation Rec(2006) 8 som även anger att stater ska uppmuntra medierna att anta och tillämpa självreglerande åtgärder för att skydda brottsoffers personliga integritet och personuppgifter⁽¹⁸⁾. Självreglerande instrument kan också fungera i kombination med nationella rambestämmelser, men dessa bestämmelser bör vara förenliga med Europadomstolens rättspraxis för artikel 10 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna⁽¹⁹⁾.

2.1.3 Särskilda rättigheter till information och åtkomsträttigheter

19. Europeiska datatillsynsmannen noterar att artikel 3 i förslaget till direktiv, som gäller rätten att få information vid den första kontakten med behörig myndighet, inte tar upp information som gäller dataskydd. För att deras personuppgifter ska skyddas på ett adekvat sätt bör brottsoffer vid lämpliga tillfällen få all information de behöver för att till fullo förstå hur deras personuppgifter kommer att behandlas.
20. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar därför att en bestämmelse läggs till i artikel 3 som anger att ett brottsoffer ska förse med information om den vidare behandlingen av sina personuppgifter i enlighet med artikel 10 i direktiv 95/46/EG. Dessutom skulle lagstiftaren kunna överväga att inkludera brottsoffers rätt till tillgång till sina egna personuppgifter, samtidigt som de berättigade intressena i samband med brottsutredning och lagföring tas tillvara.

2.1.4 Konfidentialitet vid kommunikation mellan brottsoffer och brottsofferorganisationer

21. Förslaget till direktiv erkänner brottsoffers rätt att få stöd från det ögonblick brottet begås, under rättegången och efter att rättegången avslutats, beroende på brottsoffrets behov⁽²⁰⁾. Vissa kategorier av brottsoffer, till exempel personer som har utsatts för sexuellt våld, könsrelaterat eller rasrelaterat våld eller andra typer av hatbrott eller terrordåd kan kräva specialistvård⁽²¹⁾, inbegripet psykologiskt stöd. I

⁽¹⁷⁾ Enligt artikel 9 i direktiv 95/46/EG ska medlemsstaterna med avseende på behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande besluta om undantag och avvikelser från bestämmelserna om sådana är nödvändiga för att förena rätten till privatlivet med reglerna om yttrandefriheten

⁽¹⁸⁾ Punkt 10.9. Europarådets rekommendation Rec(2006) 8.

⁽¹⁹⁾ Enligt artikel 10.2 tillåter Europadomstolen endast begränsningar av rätten till yttrandefrihet som "föreskrivs enligt lag" och är "nödvändiga i ett demokratiskt samhälle" för att tillgodose särskilda och viktiga allmänna intressen (såsom den nationella säkerheten, territoriell integritet, hälsa och moral och frihet från brottslighet och oordning) eller för att skydda andras rykte eller rättigheter. I sitt yttrande i Satakunnan-målet (Mål C-73/07, Tietosuojavaltuutettu mot Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia REG 2008, s. I-9831), observerade generaladvokat Kokott med all rätt att en "strikt tillämpning av dataskydd skulle kunna medföra betydande begränsningar av yttrandefriheten. Det skulle i princip vara omöjligt att bedriva undersökande journalistik, om massmedia endast skulle kunna behandla och publicera personuppgifter med den berörda personens samtycke eller efter att denna person informerats. Det är emellertid uppenbart att massmedia kan göra intrång i enskilda personers privatliv. (17) Följaktligen måste en balans upprättas." (paragraf 43).

⁽²⁰⁾ Se skäl 13 och artikel 7 i förslaget till direktiv.

⁽²¹⁾ Ibidem.

dessa fall bör kommunikationen mellan offret och de yrkespersoner som står för stödtjänsterna på ett adekvat sätt skyddas mot offentliggörande. Om detta inte sker kan brottsoffret avskräckas från att kommunicera fritt med sin rådgivare. Därför välkomnar Europeiska datatillsynsmannen bestämmelserna i artikel 7 om att brottsofferorganisationer ska arbeta "konfidentiellt". Däremot behöver omfattningen och följderna av sådan konfidentialitet klargöras.

22. Särskilt gäller att det i förslaget till direktiv inte anges om brottsoffrets kommunikation med dem som erbjuder stödtjänster ska betraktas som "privilegerad" i den meningen att offentliggörande av kommunikationen under rättegången är utesluten eller på annat sätt begränsad. Detta skulle normalt vara fallet när den som tillhandahåller stödtjänster är sjukvårdspersonal som omfattas av tystnadsplikt. Men man kan tänka sig fall när stödet inte tillhandahålls av yrkesverksamma. I en sådan situation är det osäkert om brottsoffret skulle vara skyddad från offentliggörande.
23. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar att det förtydligas att offer för dessa särskilda brott ska ha rätt att vägra offentliggörande vid rättsliga och administrativa förfaranden av konfidentiell kommunikation med den som tillhandahåller en stödtjänst och att sådan kommunikation får avslöjas för en tredje part endast med brottsoffrets samtycke. Detta bör normalt vara fallet även vid straffrättsliga förfaranden, utan att det påverkar legitima och välgrundade intressen i samband med utredning eller lagföring (dvs. rättsliga myndigheters insamling av oumbärliga bevis).

2.2 Förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden

2.2.1 Tillämpligheten av dataskyddslagstiftning

24. Såsom redan nämnts kompletterar förslaget till förordning EPO-initiativet om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder vid straffrättsliga förfaranden. Eftersom förslaget till förordningen gäller straffrättsligt samarbete med gränsöverskridande konsekvenser⁽²²⁾ omfattas dess tillämpning av den tidigare första pelaren och därmed även av direktiv 95/46/EG⁽²³⁾. Detta var inte fallet för EPO-initiativet.
25. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar därför att en hänvisning till direktiv 95/46/EG inkluderas åtminstone i skälen till förslaget, med angivande av att personuppgifter som behandlas enligt förordningen ska skyddas i enlighet med den nationella lagstiftning som införlivar direktiv 95/46/EG.

2.2.2 Information som ska tillhandahållas till den person som är orsak till fara

26. Enligt artikel 5 i förslaget till förordning ska en part som vill åberopa en skyddsorder i en annan medlemsstat lägga fram ett intyg för den behöriga myndigheten. Intyget ska utfärdas enligt standardformuläret i bilagan till förslaget till förordning. Bilagan innehåller personuppgifter både för den skyddade personen och den person som är orsak till fara, t.ex. vilka de är och var de finns, samt en beskrivning av skyddsåtgärden. Europeiska datatillsynsmannen inser att de personuppgifter som ingår i intyget enligt bilagan i princip är tillräckliga, relevanta och inte alltför omfattande för de ändamål för vilket de har samlats in.
27. Det framgår dock inte klart av förslaget vilka av den skyddade personens personuppgifter som kommer att förmedlas till den person som är orsak till fara, särskilt i enlighet med artikel 13⁽²⁴⁾. I detta avseende anser Europeiska datatillsynsmannen att den person som är orsak till fara endast bör få de personuppgifter som är strikt nödvändiga för genomförandet av åtgärden. Dessutom bör kommunikationen i fråga så långt som möjligt undvika att yppa adressuppgifter eller andra kontaktoppgifter för den skyddade personen⁽²⁵⁾. En sådan begränsning bör anges i texten till artikel 13.

⁽²²⁾ Se artikel 81 i EUF-fördraget, dvs. tidigare artikel 65 i EG-fördraget.

⁽²³⁾ Direktiv 95/46/EG ska inte gälla behandling av personuppgifter i en verksamhet som inte omfattas av gemenskapsrätten, såsom de som är upp i avsnitten V och VI i fördraget om Europeiska unionen och under alla omständigheter behandlingsoperationer som rör allmän säkerhet, försvar, nationell säkerhet samt statens verksamhet på det straffrättsliga området (se artikel 3 i direktivet).

⁽²⁴⁾ Artikel 13 gäller skyldigheten till delgivning till den person som är orsak till fara.

⁽²⁵⁾ Se i detta avseende yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen av den 5 oktober 2010 om den europeiska skyddsordern och om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området, tidigare citerat, punkterna 45–49.

3. SLUTSATSER

28. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar de båda granskade förslagens politiska mål och är i princip ense med kommissionens strategi. Han finner ändå att skyddet av brottsoffers privatliv och personuppgifter i vissa fall skulle kunna stärkas och skärpas i förslaget till direktiv.
29. När det gäller förslaget till direktiv om brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer uppmanar Europeiska datatillsynsmannen lagstiftaren att
- i artikel 23 a inkludera en allmän bestämmelse om skydd av privatliv och personuppgifter som anger att medlemsstaterna så långt som möjligt ska se till att såväl brottsoffrens privatliv och familjeliv som deras personuppgifter skyddas från och med den första kontakten med behörig myndighet och efter att rättegången har avslutats. Dessutom bör nuvarande artikel 23.1 ändras så att de rättsliga myndigheterna får rätt att vidta skyddsåtgärder "under brottsutredningen".
  - i artikel 23.1 inkludera en förteckning över minimiåtgärder (enligt diskussionen i punkt 14) som rättsliga myndigheter kan vidta för att skydda brottsoffrens och deras familjemedlemmars personliga integritet samt undvika fotografering
  - se till att medlemsstaterna begär att alla myndigheter som är i kontakt med brottsoffer ska införa tydliga normer enligt vilka de endast får lämna ut uppgifter till en tredje part som de fått från eller som gäller ett brottsoffer på villkor att offret uttryckligen har gett sitt samtycke till detta eller om det finns ett rättsligt krav eller rättsligt tillstånd att lämna ut uppgifterna,
  - i artikel 3 lägga till ett krav på att brottsoffer ska förses med information om den vidare behandlingen av sina personuppgifter i enlighet med artikel 10 i direktiv 95/46/EG och överväga att lägga till en särskild bestämmelse om rätten till tillgång till sina personuppgifter,
  - förtydliga omfattningen av konfidentialitetskravet för brottsofferorganisationer i artikel 7 genom att klargöra att brottsoffer ska ha rätt att vägra offentliggörande vid rättsliga och administrativa förfaranden av konfidentiell kommunikation med den som tillhandahåller en stödtjänst och att sådan kommunikation får avslöjas för en tredje part endast med hans eller hennes samtycke (se särskilt punkterna 22–23).
30. När det gäller förslaget till förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden uppmanar Europeiska datatillsynsmannen lagstiftaren att
- åtminstone i skälen till förslaget lägga in en hänvisning till direktiv 95/46/EG som anger att personuppgifter som behandlas enligt förordningen ska skyddas i enlighet med den nationella lagstiftning som införlivar direktiv 95/46/EG,
  - tydligt ange i artikel 13 att en person som är orsak till fara endast ska förses med de personuppgifter för den skyddade personen som är strikt nödvändiga för genomförande av åtgärden. Kommunikationen i fråga bör så långt som möjligt undvika att yppa adressuppgifter eller andra kontaktuppgifter för den skyddade personen.

Utfärdat i Bryssel den 17 oktober 2011.

Giovanni BUTTARELLI
Biträdande Europeisk datatillsynsman

Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta stater och Europeiska unionen om användning och överföring av passageraruppgifter till Förenta staternas Department of Homeland Security

(2012/C 35/03)

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 16,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 7 och 8,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter, särskilt artikel 41 ⁽²⁾,

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

1. INLEDNING

1.1 Samråd med datatillsynsmannen och yttrandets syfte

1. Den 28 november 2011 antog kommissionen ett förslag till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta stater och Europeiska unionen om användning och överföring av passageraruppgifter till Förenta staternas Department of Homeland Security ⁽³⁾ (nedan kallat "avtalet").
2. Den 9 november 2011 rådfrågades Europeiska datatillsynsmannen informellt om utkastet till förslag i samband med en snabbbehandling. Den 11 november 2011 lämnade Europeiska datatillsynsmannen ett antal begränsade synpunkter. Syftet med detta yttrande är att komplettera dessa synpunkter med hänsyn till detta förslag och offentliggöra dem. Detta yttrande bygger på ett antal tidigare interventioner från Europeiska datatillsynsmannen och artikel 29-arbetsgruppen när det gäller PNR.

1.2 Bakgrund

3. Syftet med avtalet är att ge en solid rättslig grund för överföringen av PNR-uppgifter från EU till Förenta staterna. I dagsläget bygger överföringen på avtalet från 2007 ⁽⁴⁾ eftersom parlamentet beslutade sig för att skjuta upp sin omröstning om godkännande tills hänsyn har tagits till uppgiftsskyddsaspekterna. Bland annat hänvisade parlamentet i sin resolution av den 5 maj 2010 ⁽⁵⁾ till följande krav:

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2011) 807 slutlig.

⁽⁴⁾ Avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter ("PNR") och överföring av dessa till Förenta staternas Department of Homeland Security (DHS) (EUT L 204, 4.8.2007, s. 18).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets resolution av den 5 maj 2010 om inledandet av förhandlingar om avtal om passageraruppgifter med Förenta staterna, Australien och Kanada (EUT C 81 E, 15.3.2011, s. 70). Se även Europaparlamentets resolutioner av den 13 mars 2003 om flygbolagens överföring av personuppgifter vid transatlantiska flygningar (EUT C 61 E, 10.3.2004, s. 381), av den 9 oktober 2003 om flygbolagens överföring av personuppgifter vid transatlantiska flygningar: förhandlingsläget med Förenta staterna (EUT C 81 E, 31.3.2004, s. 105), av den 31 mars 2004 om förslaget till kommissionens beslut om skyddsnivån för de personuppgifter ur bokningsregistret (Passenger Name Records) (PNR) som överförs till Förenta staternas tull- och gränskontrollmyndigheter (EUT C 103 E, 29.4.2004, s. 665), rekommendation till rådet av den 7 september 2006 om förhandlingarna om ett avtal med Amerikas förenta stater om användningen av passageraruppgifter för att förebygga och bekämpa terrorism och gränsöverskridande brottslighet, inklusive organiserad brottslighet (EUT C 305 E, 14.12.2006, s. 250), resolution av 14 februari 2007 resolution om SWIFT, PNR-avtalet och den transatlantiska dialogen om dessa frågor (EUT C 287E, 29.11.2007, s. 349) och resolution av den 12 juli 2007 om avtalet med Förenta staterna om passageraruppgifter (antagna texter, P6_TA(2007)0347). Alla finns på <http://www.europarl.europa.eu>

- Efterlevnad av dataskyddslagstiftningen på både nationell och europeisk nivå.
  - En konsekvensanalys av inverkan på integritetsskyddet innan någon rättsakt antas.
  - En proportionalitetsprövning som visar att befintliga rättsakter är otillräckliga.
  - Strikt ändamålsbegränsning⁽⁶⁾ och begränsning av användningen av PNR-uppgifter till specifika brott eller hot, efter bedömning från fall till fall.
  - Begränsning av den mängd data som samlas in.
  - Begränsade lagringsperioder.
  - Förbud mot datautvinning och profilering.
  - Förbud mot beslut som grundar sig på automatisk behandling och har stora konsekvenser för medborgare⁽⁷⁾.
  - Lämpliga mekanismer för oberoende granskning, rättslig tillsyn och demokratisk kontroll.
  - Alla internationella överföringar ska följa EU:s dataskyddsnormer och vara föremål för beslut om adekvat skyddsnivå.
4. Det aktuella avtalet måste övervägas inom ramen för den övergripande strategin för PNR, som innefattar förhandlingar med andra tredjeländer (dvs. Australien⁽⁸⁾ och Kanada⁽⁹⁾), och ett förslag till ett PNR-system på EU-nivå⁽¹⁰⁾. Dessutom faller avtalet inom ramen för de pågående förhandlingarna om ett avtal mellan EU och Förenta staterna om utbyte av personuppgifter inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete⁽¹¹⁾. Sett i ett större sammanhang har avtalet paraferats några få veckor före det förväntade antagandet av förslagen till översyn av den allmänna ramen för dataskydd⁽¹²⁾.
5. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar denna övergripande strategi som syftar till att skapa en sammanhängande rättslig ram för PNR-avtal som är i linje med EU:s rättsliga krav men beklagar att denna tidsplan i praktiken inte medger att överensstämelsen mellan dessa avtal och EU-reglerna för dataskydd säkerställs. Datatillsynsmannen vill också påminna om att det allmänna avtalet mellan EU och Förenta staterna om utbyte av uppgifter bör vara tillämpligt på PNR-avtalet mellan EU och Förenta staterna.
-
- ⁽⁶⁾ Begränsat till brottsbekämpnings- och säkerhetsändamål i samband med organiserad och gränsöverskridande grov brottslighet eller terrorism av gränsöverskridande karaktär, baserat på de rättsliga definitionerna i rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3) och rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).
- ⁽⁷⁾ Inga beslut om att förvägra någon att resa eller beslut om utredning eller åtal får någonsin tas enbart på grundval av sådana automatiserade genomsökningar av databaser.
- ⁽⁸⁾ Avtalet mellan Europeiska unionen och Australien om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) och överföring av dessa till Australiens tull- och gränsbevakningsmyndighet, undertecknat den 29 september 2011.
- ⁽⁹⁾ Avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Kanada om behandling av förhandsinformation om passagerare och passageraruppgifter (EGT L 82, 21.3.2006, s. 15).
- ⁽¹⁰⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet (KOM(2011) 0032 slutlig).
- ⁽¹¹⁾ Den 3 december 2010 bemyndigade rådet inledandet av förhandlingarna om ett avtal mellan EU och Förenta staterna om skydd av personuppgifter när dessa överförs och bearbetas för att förebygga, undersöka, upptäcka eller åtala brott, inbegripet terrorism, inom ramen för polisiärt och rättsligt samarbete i brottmål. Se kommissionens pressmeddelande på <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1661>
- ⁽¹²⁾ Se kommissionens meddelande om ett samlat grepp på skyddet av personuppgifter i Europeiska unionen, 4 november 2010, KOM(2010) 609 slutlig, och dess uppföljning.

2. ALLMÄNNA KOMMENTARER

6. Enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna måste varje begränsning av de grundläggande rättigheterna och friheterna vara nödvändig, proportionerlig och föreskriven i lag. Såsom Europeiska datatillsynsmannen har påpekat vid upprepade tillfällen⁽¹³⁾, liksom artikel 29-arbetsgruppen⁽¹⁴⁾, har nödvändighet och proportionalitet hittills inte visats vare sig för PNR-systemen eller för huvuddelen av de gruppvisa överföringarna av PNR-uppgifter till tredjeländer. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och byrån för grundläggande rättigheter instämmer i detta påpekande⁽¹⁵⁾. De särskilda synpunkterna nedan påverkar inte denna preliminära och grundläggande iakttagelse.
7. Detta avtal har förbättrats på vissa punkter jämfört med avtalet från 2007 och innefattar adekvata garantier för dataskydd och tillsyn, men ingen hänsyn har tagits till de huvudsakliga betänkligheter som tas upp i ovannämnda yttranden och inte heller har de villkor uppfyllts som Europaparlamentet kräver för att ge sitt godkännande⁽¹⁶⁾.

3. SÄRSKILDA KOMMENTARER

3.1 Syftet bör klargöras

8. Enligt artikel 4.1 i avtalet behandlar Förenta staterna PNR-uppgifter i syfte att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra a) terroristbrott och därmed förknippade brott och b) andra brott som leder till fängelsestraff i minst tre år och som är av gränsöverskridande natur. Vissa av dessa begrepp definieras närmare.
9. Definitionerna är mer precisa än i avtalet från 2007, men det finns fortfarande vaga begrepp och undantag som skulle kunna åsidosätta ändamålsbegränsningen och undergräva rättssäkerheten. Särskilt gäller följande:

— I artikel 4.1 a i skulle ordalydelsen vara *handlingar (...)* som förefaller ha för avsikt att hota eller tvinga en civil befolkning, eller att påverka en regerings politik även kunna gälla verksamhet som inte kan betraktas som terroristbrott i enlighet med rådets rambeslut 2002/475/RIF⁽¹⁷⁾. Begreppen "förefaller ha", "hota" och "påverka" bör klargöras så att denna möjlighet utesluts.

— Artikel 4.1 b bör innehålla en förteckning över specifika brott. Hänvisningen till *andra brott som leder till fängelsestraff i minst tre år* är inte tillräcklig, eftersom denna gräns inte innefattar samma brott i EU och Förenta staterna och i EU:s medlemsstater och Förenta staternas delstater.

⁽¹³⁾ Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen av den 25 mars 2011 om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet, yttrande från Europeiska datatillsynsmannen av den 15 juli 2011 om förslaget till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Australien om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) och överföring av dessa till Australiens tull- och gränsbevakningsmyndighet, yttrande från Europeiska datatillsynsmannen av den 19 oktober 2010 om en övergripande strategi när det gäller överföring av passageraruppgifter (PNR-uppgifter) till tredjeländer och yttrande från Europeiska datatillsynsmannen av den 20 december 2007 om förslaget till rådets rambeslut om användande av passageraruppgifter (PNR-uppgifter) i brottsbekämpningssyfte. Samtliga finns på <http://www.edps.europa.eu>

⁽¹⁴⁾ Artikel 29-arbetsgruppens yttrande 10/2011 om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet, yttrande 7/2010 om kommissionens meddelande om en övergripande strategi när det gäller överföring av passageraruppgifter (PNR-uppgifter) till tredjeländer, yttrande 5/2007 om uppföljningsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenta staterna om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) och överföring av dessa till Förenta staternas Department of Homeland Security (DHS) som ingicks i juli 2007 och yttrande 4/2003 om skyddsnivån i USA för överföring av passageraruppgifter. Alla finns på http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/2011_en.htm

⁽¹⁵⁾ Yttrande från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter av den 14 juni 2011 om förslaget till ett direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet (finns på <http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/FRA-PNR-Opinion-June2011.pdf>) och yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén av den 5 maj 2011 om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet (finns på <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.soc-opinions.15579>).

⁽¹⁶⁾ Se fotnot 5.

⁽¹⁷⁾ Rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3).

- Mindre grova brott bör uttryckligen uteslutas för detta avtals ändamål.
- I artikel 4.2 bör begreppet "allvarligt hot" definieras och användning av PNR-uppgifter *efter beslut av domstol* bör begränsas till de fall som tas upp i artikel 4.1.
- Likaledes bör det för att undvika tillämpning av artikel 4.3 på ändamål som gränskontroll anges att endast personer som är misstänkta för att ha varit delaktiga i något av de brott som förtecknas i artikel 4.1 får *förhöras eller undersökas närmare*.

3.2 Förteckningen över PNR-uppgifter som ska överföras bör inskränkas

10. Bilaga I till avtalet innehåller 19 typer av uppgifter som kommer att skickas till Förenta staterna. De flesta av dessa innefattar dessutom olika kategorier av uppgifter och är identiska med datafälten i avtalet från 2007, vilket Europeiska datatillsynsmannen och artikel 29-arbetsgruppen redan då ansåg vara oproportionerligt ⁽¹⁸⁾.
11. Detta gäller särskilt fältet "Allmänna anmärkningar, inklusive OSI-information ⁽¹⁹⁾, SSI-information ⁽²⁰⁾ och SSR ⁽²¹⁾-information", där uppgifter om religiös övertygelse (t.ex. önskemål om kost) eller hälsa (t.ex. begäran om rullstol) kan avslöjas. Sådana känsliga uppgifter bör uttryckligen uteslutas från förteckningen.
12. Vid bedömningen av förteckningens proportionalitet bör hänsyn även tas till att dessa kategorier på grund av den avancerade överföringen (artikel 15.3 i avtalet) inte bara gäller faktiska passagerare utan även den som i slutänden inte flyger (t.ex. på grund av avbokningar).
13. Dessutom kan förekomsten av obegränsade fält undergräva rättssäkerheten. Kategorier som "all tillgänglig kontaktinformation", "all bagageinformation" och "allmänna anmärkningar" bör definieras närmare.
14. Därför bör förteckningen inskränkas. Europeiska datatillsynsmannen anser i linje med yttrandet från artikel 29-arbetsgruppen ⁽²²⁾ att uppgifterna bör begränsas till följande: PNR-postens lokaliseringskod, datum för bokning, planerat/planerade resdatum, passagerarens namn, andra namn bland PNR-uppgifterna, alla resrutter, identifiering av fribiljetter, biljetter för enkel resa, biljettinformation, ATFQ (automatiska biljettprisuppgifter), biljettnummer, datum för utfärdande av biljett, passagerare som tidigare inte har checkat in (no show), antal kollin, bagagelappsnummer, passagerare som tidigare har checkat in utan bokning (go show), antal kollin på varje sträcka, frivilliga/ofrivilliga uppgraderingar, ändringshistorik för PNR-uppgifter avseende ovannämnda poster.

3.3 DHS bör inte behandla känsliga uppgifter

15. Enligt artikel 6 i avtalet ska DHS använda automatiska system för att filtrera och maskera känsliga uppgifter, men uppgifterna kommer att lagras i minst 30 dagar och kan användas i särskilda fall (artikel 6.4). Europeiska datatillsynsmannen skulle vilja betona att dessa uppgifter förblir "känsliga" även efter att de har "maskerats" och hänför sig till identifierbara fysiska personer.
16. Såsom redan påpekats av Europeiska datatillsynsmannen bör DHS inte behandla känsliga uppgifter om EU-medborgare, även om uppgifterna är maskerade vid mottagandet. Datatillsynsmannen rekommenderar att det i avtalstexten anges att lufttrafikföretag inte ska överföra känsliga uppgifter till DHS.

⁽¹⁸⁾ Se de yttranden från Europeiska datatillsynsmannen och artikel 29-arbetsgruppen som citeras ovan.

⁽¹⁹⁾ Other Service-related Information.

⁽²⁰⁾ Special Services Information.

⁽²¹⁾ Special Service Requests.

⁽²²⁾ Se det yttrande 4/2003 från artikel 29-arbetsgruppen som citeras ovan.

3.4 Lagringstiden är alltför lång

17. Enligt artikel 8 kommer PNR-uppgifter att lagras i upp till fem år i en aktiv databas och därefter överförs till en vilande databas för en period på upp till tio år. Denna maximala lagringstid på 15 år är uppenbart oproportionerlig, oavsett om uppgifterna lagras i aktiva eller vilande databaser, vilket redan har betonats av Europeiska datatillsynsmannen och artikel 29-arbetsgruppen.
18. Enligt artikel 8.1 ska uppgifterna göras *anonyma och maskeras* sex månader efter att de har mottagits av DHS. Både "maskerade" uppgifter och uppgifter som lagras i en "vilande databas" är dock fortfarande personuppgifter så länge de inte anonymiseras. Därför bör uppgifterna anonymiseras (oåterkalleligen) eller raderas omedelbart efter analys eller efter högst sex månader.

3.5 Användning av sändmetoden och överföringsfrekvens

19. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar artikel 15.1, som anger att sändmetoden ska användas för överföring av uppgifter, men enligt artikel 15.5 måste lufttrafikföretagen i särskilda undantagsfall låta DHS "få tillgång till uppgifterna". För att definitivt utesluta att systemet med "pull" används, och med tanke på de betänkligheter som nyligen togs upp på nytt av artikel 29-arbetsgruppen⁽²³⁾, rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen starkt att avtalet uttryckligen förbjuder möjligheten för amerikanska tjänstemän att separat få tillgång till uppgifter via ett system med "pull".
20. Antal och periodicitet för överföringarna från lufttrafikföretag till DHS bör definieras i avtalet. För att öka rättssäkerheten bör det även definieras närmare vilka villkor som måste uppfyllas för att ytterligare överföringar ska tillåtas.

3.6 Datasäkerhet

21. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar avtalets artikel 5, om datasäkerhet och integritet, framför allt skyldigheten att underrätta berörda enskilda vid en incident som gäller integritet. Däremot bör följande element förtydligas för underrättelse om incidenter som rör integritet:
  - Mottagarna av underrättelsen: det bör anges vilka "behöriga europeiska myndigheter" som bör underrättas. Nationella dataskyddsmyndigheter bör under alla omständigheter ingå. Även en behörig myndighet i Förenta staterna bör underrättas.
  - Gränsen för när dessa myndigheter underrättas: det bör definieras vad som utgör "incidenter som rör integritet".
  - Innehållet i underrättelsen till enskilda och myndigheter bör anges.
22. Europeiska datatillsynsmannen stödjer skyldigheten att loggföra eller dokumentera all åtkomst till och behandling av PNR-uppgifter eftersom detta medger kontroll av såväl att DHS använder PNR-uppgifter korrekt som huruvida otillåtet tillträde till systemet har förekommit.

3.7 Översyn och verkställighet

23. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar att efterlevnaden av de bestämmelser som garanterar integritet i avtalet kommer att omfattas av oberoende granskning och tillsyn av ministeriets uppgiftsskyddsansvariga, t.ex. DHS högste dataskyddsansvarig, såsom anges i artikel 14.1. Men för att säkerställa att de registrerades rättigheter tas till vara effektivt bör Europeiska datatillsynsmannen och de nationella

⁽²³⁾ Se skrivelse av den 19 januari 2011 från artikel 29-arbetsgruppen till kommissionsledamot Malmström gällande PNR-avtalen mellan EU och Förenta staterna, Kanada och Australien.

dataskyddsmyndigheterna samarbeta med DHS om förfaranden och metoder för utövandet av dessa rättigheter⁽²⁴⁾. Europeiska datatillsynsmannen skulle välkomna en hänvisning till detta samarbete i avtalet.

24. Europeiska datatillsynsmannen stödjer helhjärtat rätten till prövning *oavsett nationalitet, ursprungsland eller bostadsort* som fastställs i andra stycket i artikel 14.1. Däremot beklagar han att det i artikel 21 uttryckligen anges att *avtalet enligt amerikansk lagstiftning inte ska ligga till grund för några rättigheter eller förmåner för några privata eller offentliga personer eller enheter*. Även om rätten till rättslig prövning beviljas i Förenta staterna enligt avtalet kan en sådan rätt inte motsvara rätten till effektiv rättslig prövning i EU, särskilt inte i ljuset av den begränsning som anges i artikel 21.

3.8 Nationella och internationella vidareöverföringar

25. Artikel 16 i avtalet förbjuder överföring av uppgifter till myndigheter i Förenta staterna som inte behandlar PNR-uppgifterna i enlighet med skyddsåtgärder som "motsvarar eller är jämförbara med" skyddsåtgärderna i avtalet. Datatillsynsmannen välkomnar denna bestämmelse. Förteckningen över myndigheter som får ta emot PNR-uppgifter bör dock specificeras ytterligare. När det gäller internationella överföringar föreskriver avtalet att sådana förutom i krislägen endast ska äga rum om mottagarens planerade användning är förenlig med avtalet och det visas att ett skydd av personuppgifter garanteras som är "jämförbart" med det avtalet ger.
26. När det gäller begreppen "jämförbar" och "motsvarande" som används i avtalet skulle Europeiska datatillsynsmannen vilja betona att ingen nationell eller internationell vidareöverföring från DHS bör äga rum annat än om mottagarna visar att garantier tillämpas för skydd av personuppgifter som inte är mindre strikta än de som fastställs i detta avtal. Det bör också klargöras i avtalet att överföring av PNR-uppgifter ska göras från fall till fall och att det ska säkerställas att endast nödvändiga uppgifter överförs till relevanta mottagare. Inga undantag bör tillåtas. Dessutom rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen att överföring av uppgifter till tredjeländer bör vara föremål för förhandsgodkännande av domstol.
27. Enligt artikel 17.4 gäller att om DHS får kännedom om att uppgifter om en medborgare eller person som är bosatt i en medlemsstat överförs ska de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten informeras om detta snarast möjligt. Detta villkor bör strykas, eftersom DHS alltid bör ha kännedom om vidareöverföringar till tredjeländer.

3.9 Form för och översyn av avtalet

28. Det framgår inte klart vilken juridisk form som Förenta staterna valt för att ingå detta avtal och hur avtalet kommer att bli rättsligt bindande i Förenta staterna. Detta bör klargöras.
29. I artikel 20.2 tas sambandet med ett eventuellt PNR-system för EU upp. Europeiska datatillsynsmannen noterar att samråden om anpassning av detta avtal särskilt ska undersöka *huruvida framtida EU-system för PNR-uppgifter skulle tillämpa mindre stränga normer för uppgiftsskydd än de som föreskrivs i detta avtal*. Eventuella anpassningar bör också (och särskilt) ta hänsyn till *strängare* normer i ett eventuellt framtida PNR-system så att överensstämmelse säkerställs.
30. Avtalet bör också ses över med hänsyn till den nya ramen för dataskydd och till ett eventuellt ingående av ett allmänt avtal mellan EU och Förenta staterna om utbyte av personuppgifter inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. En ny bestämmelse motsvarande artikel 20.2 skulle kunna läggas till som anger att *om och när en ny rättslig ram för dataskydd antas i EU eller ett nytt avtal om utbyte av uppgifter mellan EU och Förenta staterna ingås ska parterna samråda för att fastställa huruvida avtalet*

⁽²⁴⁾ Artikel 29-arbetsgruppen har t.ex. redan utarbetat riktlinjer för tillhandahållande av information till passagerare (se yttrande från artikel 29-arbetsgruppen av den 15 februari 2007 (reviderat och uppdaterat den 24 juni 2008) om information till passagerare rörande överföring av passageraruppgifter till myndigheter i Förenta staterna, som finns på http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2008/wp151_en.pdf).

behöver ändras i konsekvens med detta. Vid detta samråd ska man särskilt undersöka huruvida framtida ändringar av EU:s rättsliga ram för dataskydd eller eventuella framtida avtal om dataskydd mellan EU och Förenta staterna skulle tillämpa starkare garantier för dataskydd än dem som fastställs i detta avtal.

31. När det gäller översynen av avtalet (artikel 23) anser Europeiska datatillsynsmannen att de nationella dataskyddsmyndigheterna uttryckligen bör inkluderas i översynsgruppen. Översynen bör också inriktas på bedömning av åtgärdernas nödvändighet och proportionalitet och ett effektivt utövande av de registrerades rättigheter samt inbegripa kontroll av hur de registrerades begäranden behandlas i praktiken, särskilt när ingen direkt åtkomst är tillåten. Frekvensen för översyner bör anges.

4. SLUTSATS

32. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar de garantier för datasäkerhet och tillsyn som föreskrivs i avtalet och förbättringarna jämfört med avtalet från 2007. Många betänkligheter kvarstår dock, särskilt när det gäller sambandet med den övergripande strategin för PNR, ändamålsbegränsningen, vilka kategorier av uppgifter som ska överföras till DHS, behandlingen av känsliga uppgifter, lagringsperioden, undantag från sändmetoden, de registrerades rättigheter och vidareöverföring av uppgifter.
33. Dessa iakttagelser påverkar inte kraven på nödvändighet och proportionalitet för varje legitimt PNR-system och PNR-avtal om gruppöverföring av PNR-uppgifter från EU till tredjeländer. Såsom Europaparlamentet upprepar i sin resolution av den 5 maj gäller att *nödvändighet och proportionalitet är grundläggande principer och att utan dem kan kampen mot terrorismen aldrig bli effektiv.*

Utfärdat i Bryssel den 9 december 2011.

Peter HUSTINX
Europeiska datatillsynsmannen

IV

(Upplysningar)

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Eurons växelkurs ⁽¹⁾**8 februari 2012**

(2012/C 35/04)

1 euro =

Valuta	Kurs	Valuta	Kurs		
USD	US-dollar	1,3274	AUD	australisk dollar	1,2251
JPY	japansk yen	102,11	CAD	kanadensisk dollar	1,3199
DKK	dansk krona	7,4328	HKD	Hongkongdollar	10,2927
GBP	pund sterling	0,83495	NZD	nyzeeländsk dollar	1,5814
SEK	svensk krona	8,8285	SGD	singaporiensk dollar	1,6519
CHF	schweizisk franc	1,2114	KRW	sydkoreansk won	1 480,91
ISK	isländsk krona		ZAR	sydafrikansk rand	10,0158
NOK	norsk krona	7,6290	CNY	kinesisk yuan renminbi	8,3614
BGN	bulgarisk lev	1,9558	HRK	kroatisk kuna	7,5823
CZK	tjeckisk koruna	24,812	IDR	indonesisk rupiah	11 791,74
HUF	ungersk forint	289,65	MYR	malaysisk ringgit	3,9878
LTL	litauisk litas	3,4528	PHP	filippinsk peso	56,109
LVL	lettisk lats	0,6990	RUB	rysk rubel	39,5590
PLN	polsk zloty	4,1773	THB	thailändsk baht	40,791
RON	rumänsk leu	4,3505	BRL	brasiliansk real	2,2853
TRY	turkisk lira	2,3191	MXN	mexikansk peso	16,8232
			INR	indisk rupie	65,2350

⁽¹⁾ Källa: Referensväxelkurs offentliggjord av Europeiska centralbanken.

ADMINISTRATIVA KOMMISSIONEN FÖR SOCIAL TRYGGHET FÖR MIGRERANDE ARBETARE

Omräkningskurser för valutor enligt rådets förordning (EEG) nr 574/72

(2012/C 35/05)

Artikel 107.1, 107.2 och 107.4 i förordning (EEG) nr 574/72

Referensperiod: januari 2012

Tillämpningsperiod: april, maj, juni 2012

01-2012	EUR	BGN	CZK	DKK	LVL	LTL	HUF	PLN
1 EUR =	1	1,95580	25,5308	7,43531	0,698968	3,45280	307,329	4,37601
1 BGN =	0,511300	1	13,0539	3,80167	0,357382	1,76542	157,137	2,23745
1 CZK =	0,0391684	0,0766056	1	0,291229	0,0273775	0,135241	12,0376	0,171402
1 DKK =	0,134493	0,263042	3,43372	1	0,0940066	0,464379	41,3337	0,588545
1 LVL =	1,43068	2,79812	36,5264	10,6376	1	4,93985	439,690	6,26068
1 LTL =	0,289620	0,566439	7,39422	2,15341	0,202435	1	89,0087	1,26738
1 HUF =	0,00325384	0,00636386	0,0830731	0,0241933	0,00227433	0,0112349	1	0,0142389
1 PLN =	0,228518	0,446936	5,83425	1,69911	0,159727	0,789029	70,2304	1
1 RON =	0,230327	0,450474	5,88043	1,71255	0,160991	0,795274	70,7862	1,00791
1 SEK =	0,112991	0,220988	2,88475	0,840122	0,0789771	0,390135	34,7254	0,494450
1 GBP =	1,20178	2,35043	30,6823	8,93558	0,840003	4,14949	369,341	5,25899
1 NOK =	0,130290	0,254821	3,32640	0,968744	0,0910683	0,449864	40,0418	0,570149
1 ISK =	0,00626073	0,0122447	0,159841	0,0465504	0,00437605	0,021617	1,92410	0,0273970
1 CHF =	0,825910	1,61531	21,0861	6,14089	0,577284	2,85170	253,826	3,61419

01-2012	RON	SEK	GBP	NOK	ISK	CHF
1 EUR =	4,34165	8,85027	0,832102	7,67520	159,726	1,21079
1 BGN =	2,21988	4,52514	0,425453	3,92433	81,6678	0,619075
1 CZK =	0,170056	0,346651	0,0325921	0,300626	6,25621	0,0474246
1 DKK =	0,583923	1,19030	0,111912	1,03226	21,4821	0,162843
1 LVL =	6,21151	12,6619	1,19047	10,9808	228,517	1,73225
1 LTL =	1,25743	2,56321	0,240993	2,22289	46,2598	0,350668
1 HUF =	0,0141270	0,0287974	0,00270753	0,0249739	0,519723	0,00393971
1 PLN =	0,992147	2,02245	0,190151	1,75393	36,5003	0,276687
1 RON =	1	2,03846	0,191656	1,76781	36,7892	0,278877
1 SEK =	0,490567	1	0,0940200	0,867228	18,0476	0,136808
1 GBP =	5,21769	10,6360	1	9,22388	191,955	1,45509
1 NOK =	0,565672	1,15310	0,108414	1	20,8106	0,157753
1 ISK =	0,0271819	0,0554091	0,00520956	0,0480523	1	0,0075804
1 CHF =	3,58581	7,30952	0,687241	6,33902	131,919	1

Note: all cross rates involving ISK are calculated using ISK/EUR rate data from the Central Bank of Iceland.

reference: Jan-12	1 EUR in national currency	1 unit of N.C. in EUR
BGN	1,95580	0,511300
CZK	25,5308	0,0391684
DKK	7,43531	0,134493
LVL	0,698968	1,43068
LTL	3,45280	0,289620
HUF	307,329	0,00325384
PLN	4,37601	0,228518
RON	4,34165	0,230327
SEK	8,85027	0,112991
GBP	0,832102	1,20178
NOK	7,67520	0,130290
ISK	159,726	0,00626073
CHF	1,21079	0,825910

Note: ISK/EUR rates based on data from the Central Bank of Iceland

1. Genom förordning (EEG) nr 574/72 skall omräkningskursen till en valuta av belopp som är uttryckta i en annan valuta vara den kurs som under den referensperiod som fastställs i punkt 2 beräknas av kommissionen på grundval av det månatliga genomsnittet av de referensvalutakurser som offentliggörs av Europeiska centralbanken.
2. Referensperioden skall vara
  - januari månad för omräkningskurser som gäller från och med påföljande 1 april,
  - april månad för omräkningskurser som gäller från och med påföljande 1 juli,
  - juli månad för omräkningskurser som gäller från och med påföljande 1 oktober,
  - oktober månad för omräkningskurser som gäller från och med påföljande 1 januari.

Valutaomräkningskurserna skall offentliggöras i det andra numret i februari, maj, augusti och november i *Europeiska unionens officiella tidning* (C-serien).

UPPLYSNINGAR OM EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet på sjöfartstjänster

(2012/C 35/06)

- A. Detta tillkännagivande har utfärdats i enlighet med bestämmelserna i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES-avtalet*) och avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol (nedan kallat *övervakningsavtalet*).
- B. Europeiska kommissionen (nedan kallad *kommissionen*) har utfärdat "Riktlinjer för tillämpningen av artikel 81 i EG-fördraget på sjöfartstjänster" ⁽¹⁾. I denna icke-bindande rättsakt anges de principer som kommissionen kommer att följa när den definierar marknader och bedömer samarbetsavtal inom de sjöfartssektorer som påverkas direkt av de förändringar som följer av rådets förordning (EG) nr 1419/2006 av den 25 september 2006, dvs. linjesjöfart, cabotage och internationell trampfart ⁽²⁾.
- C. Eftas övervakningsmyndighet anser ovanstående rättsakt vara av betydelse för EES. I syfte att upprätthålla lika konkurrensvillkor och säkra en enhetlig tillämpning av EES-avtalets konkurrensbestämmelser i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) antar Eftas övervakningsmyndighet (nedan kallad *myndigheten*) föreliggande tillkännagivande i enlighet med sina befogenheter enligt artikel 5.2 b i övervakningsavtalet. Myndigheten avser att följa de principer och regler som fastställs i detta tillkännagivande när den tillämpar relevanta EES-regler i enskilda ärenden ⁽³⁾.
- D. Syftet med detta tillkännagivande är att ge vägledning om hur myndigheten kommer att tillämpa artikel 53 när den definierar marknader och bedömer samarbetsavtal för linjesjöfart, cabotage och internationell trampfart.
- E. Detta tillkännagivande är tillämpligt på ärenden där myndigheten är behörig övervakningsmyndighet enligt artikel 56 i EES-avtalet.

1. INLEDNING

1. I dessa riktlinjer anges de principer som myndigheten kommer att följa när den definierar marknader och bedömer samarbetsavtal inom de sjöfartssektorer som påverkas direkt av de förändringar som följer av rådets förordning (EG) nr 1419/2006, dvs. linjesjöfart, cabotage och internationell trampfart ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EUT C 245, 26.9.2008, s. 2.

⁽²⁾ Rådets förordning (EG) nr 1419/2006 av den 25 september 2006 om upphävande av förordning (EEG) nr 4056/86 om detaljerade regler för tillämpning av artiklarna 85 och 86 (numera 81 och 82) i EG-fördraget på sjöfarten, och om utvidgning av tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 1/2003 till att även omfatta cabotage och internationell trampfart (EUT L 269, 28.9.2006, s. 1). Rådets förordning (EG) nr 1419/2006 införlivades i EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 153/2006 om ändring av bilagorna XIII (transport) och XIV (konkurrens) och protokoll 21 (EUT L 89, 29.3.2007, s. 25 och EES-supplementet till EUT nr 15, 29.3.2007, s. 20).

⁽³⁾ Befogenheterna att behandla enskilda ärenden som omfattas av artiklarna 53 och 54 i EES-avtalet är fördelade mellan myndigheten och kommissionen i enlighet med reglerna i artikel 56 i EES-avtalet. Endast en av övervakningsmyndigheterna är behörig att hantera ett givet ärende.

⁽⁴⁾ Se fotnot 2 ovan, rådets förordning (EG) nr 1419/2006 av den 25 september 2006 och dess införlivande i EES-avtalet.

2. Syftet med dessa riktlinjer är att hjälpa företag och företagsammanslutningar som tillhandahåller sådana tjänster, främst till eller från hamnar i Europeiska unionen, att bedöma om deras avtal⁽⁵⁾ är förenliga med artikel 53 i EES-avtalet. Riktlinjerna är inte tillämpliga på andra sektorer.
3. Genom rådets förordning (EG) nr 1419/2006 utvidgades tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget⁽⁶⁾ och kommissionens förordning (EG) nr 773/2004 av den 7 april 2004 om kommissionens förfaranden enligt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget⁽⁷⁾ till att omfatta cabotage och trampfart. De relevanta EES-reglerna ändrades genom att rådets förordning (EG) nr 1419/2006 införlivades i EES-avtalet. Från och med 9 december 2006 omfattas därför alla sjöfartstransporttjänster av det allmänt tillämpliga förfarandet.
4. Genom förordning (EG) nr 1419/2006 upphävdes också förordning (EEG) nr 4056/86 av den 22 december 1986 om tillämpningen av artiklarna 85 och 86 (numera 81 och 82) i EG-fördraget på sjöfartstransport⁽⁸⁾, som innehöll det gruppundantag som gav linjerederier som deltog i linjekonferenser rätt att fastställa avgifter och andra villkor för befordran, eftersom konferenssystemet inte längre uppfyllde kriterierna i artikel 81.3 i EG-fördraget (nu artikel 101.3 i EUF-fördraget). Införlivandet av rådets förordning (EG) nr 1419/2006 i EES-avtalet leder därmed till att konferenssystemet inte längre omfattas av gruppundantag från det förbud som anges i artikel 53.1 i EES-avtalet från och med den 18 oktober 2008. Därefter ska alla linjerederier som bedriver sjöfart till och/eller från en eller flera hamnar i EES upphöra med all linjekonferensverksamhet som strider mot artikel 53 i EES-avtalet. Detta gäller oavsett om andra jurisdiktioner uttryckligen eller underförstått tillåter att linjekonferenser fastställer avgifter eller diskuterar avtal. Dessutom bör konferensmedlemmar se till att avtal som ingås inom ramen för konferenssystemet är förenliga med artikel 53 i EES-avtalet från och med den 18 oktober 2008.
5. Dessa riktlinjer är ett komplement till den vägledning som myndigheten redan utfärdat i andra tillkännagivanden. Eftersom sjöfartstjänster kännetecknas av omfattande samarbetsavtal mellan konkurrerande rederier, är riktlinjerna för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet på horisontella samarbetsavtal⁽⁹⁾ (nedan kallade de *horisontella riktlinjerna*) och riktlinjerna för tillämpningen av artikel 53.3 i EES-avtalet⁽¹⁰⁾ särskilt relevanta.
6. Horisontella samarbetsavtal inom linjesjöfart rörande gemensamma tjänster täcks av kommissionens förordning (EG) nr 823/2000 av den 19 april 2000 om tillämpning av artikel 81.3 i EG-fördraget på vissa grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden mellan linjerederier (konsortier) som genomförs i EES-avtalet⁽¹¹⁾. Kommissionens förordning (EG) nr 823/2000 kommer att ersättas av kommissionens förordning (EG) nr 906/2009 av den 28 september 2009 den 26 april 2010⁽¹²⁾. I enlighet

⁽⁵⁾ I dessa riktlinjer används termen "avtal" för avtal, beslut av företagsammanslutningar och samordnade förfaranden.

⁽⁶⁾ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 (EGT L 1, 4.1.2003, s. 1) införlivades i bilagorna XIV och protokoll 21 och 23 i EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 130/2004 av den 24 september 2004 (EUT L 64, 10.3.2005, s. 57 och EES-supplementet nr 12, 10.3.2005, s. 42) och till kapitel II i protokoll 4 i övervakningsavtalet genom avtalet mellan Efta-staterna av den 24 september 2004.

⁽⁷⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 773/2004 (EUT L 123, 27.4.2004, s. 18) införlivades i protokoll 21 och 23 till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 178/2004 av den 3 december 2004 (EUT L 133, 26.5.2005, s. 35 och EES-supplementet nr 26, 26.5.2005, s. 25) och i kapitel III i protokoll 4 till övervakningsavtalet genom avtalet mellan Efta-staterna av den 3 december 2004.

⁽⁸⁾ Rådets förordning (EEG) nr 4056/86 (EGT L 378, 31.12.1986, s. 4), införlivades i kapitel G punkt 11 i bilaga XIV till EES-avtalet.

⁽⁹⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet på horisontella samarbetsavtal (EGT C 266, 31.10.2002, s. 1 och EES-supplementet till EGT nr 55, 31.10.2002, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet på horisontella samarbetsavtal (EUT C 208, 6.9.2007, s. 1 och EES-supplementet till EUT 42, 6.9.2007, s. 1).

⁽¹¹⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 823/2000 (EGT L 100, 20.4.2000, s. 24.) införlivades i kapitel G punkt 11c i bilaga XIV till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 49/2000 (EGT L 237, 21.9.2000, s. 60 och EES-supplementet nr 42, 21.9.2000, s. 3).

⁽¹²⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 906/2009 (EUT L 256, 29.9.2009, s. 31), ännu inte införlivad i EES-avtalet.

med artikel 53.3 i EES-avtalet anges i dessa förordningar på vilka villkor förbudet i artikel 53.1 i EES-avtalet inte gäller avtal mellan två eller flera linjerederier (konsortier).

7. Dessa riktlinjer påverkar inte den tolkning av artikel 53 i EES-avtalet som Efta-domstolen, EU-domstolen eller tribunalen kan komma att göra. Principerna i dessa riktlinjer ska tillämpas med hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall.
8. Övervakningsmyndigheten kommer att tillämpa dessa riktlinjer under en femårsperiod.

2. SJÖFARTSTJÄNSTER

2.1 Tillämpningsområde

9. Linjesjöfart, cabotage och trampfart är de sjöfartssektorer som direkt påverkas av de förändringar som införlivandet av rådets förordning (EG) nr 1419/2006 i EES-avtalet medför.
10. Linjesjöfart omfattar regelbunden fraktfart, i huvudsak containerfrakt, till hamnar längs en särskild linje eller rutt. Andra kännetecken för linjesjöfart är att tidtabeller och avseglingsdatum annonseras i förväg och att tjänsterna är tillgängliga för alla transportanvändare.
11. I artikel 1.3 a i rådets förordning (EEG) nr 4056/86, som införlivats i kapitel G punkt 11 i bilaga XIV till EES-avtalet ⁽¹³⁾, definieras trampfart som transport av gods i bulk eller i partier på fartyg som helt eller delvis chartras av en eller flera befraktare, på rese- eller tidsbasis eller andra former av avtal för icke-reguljär trafik för vilken priserna förhandlas fritt, från fall till fall och utifrån tillgång och efterfrågan. Ett fartyg som inte går enligt tidtabell fraktar oftast en enda handelsvara ⁽¹⁴⁾.
12. Med cabotage avses tillhandahållande av sjöfartstjänster, även linjesjöfart och trampfart, som binder samman två eller flera hamnar i samma EES-stat ⁽¹⁵⁾. Även om dessa riktlinjer inte direkt omfattar cabotagetjänster är de ändå tillämpliga på sådana om de tillhandahålls som linjesjöfarts- eller trampfartstjänster.

2.2 Inverkan på handeln mellan EES-staterna

13. Artikel 53 i EES-avtalet omfattar alla avtal som märkbart kan påverka handeln mellan EES-staterna. För att det ska vara fråga om påverkan på handeln måste det med en tillräcklig grad av sannolikhet, på grundval av rättsliga eller faktiska objektiva faktorer, kunna förutses att avtalet eller beteendet i fråga direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, kan inverka på handelsförhållandena mellan EES-staterna ⁽¹⁶⁾. Myndigheten har gett ut en vägledning om hur den kommer att tillämpa begreppet påverkan på handeln i den mening som avses i artiklarna 53 och 54 i EES-avtalet ⁽¹⁷⁾.

⁽¹³⁾ Se fotnot 8.

⁽¹⁴⁾ Kommissionen har funnit att specialtransporter har vissa särdrag som skiljer dem från linjesjöfart och trampfart. Bland annat tillhandahålls regelbunden frakt av en viss typ av last. Tjänsten bygger ofta på ett avtal mellan rederierna och användning av specialfartyg som är tekniskt anpassade eller byggda för att frakta en viss typ av last. Kommissionens beslut 94/980/EG av den 19 oktober 1994 (ärende IV/34.446 – Transatlantiskt avtal) (EGT L 376, 31.12.1994, s. 1) (nedan kallat TAA-beslutet), punkterna 47–49.

⁽¹⁵⁾ Artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 3577/92 av den 7 december 1992 *applying the principle of freedom to provide services to maritime transport within Member States (maritime cabotage)* (EGT L 364, 12.12.1992, s. 7), införlivad i kapitel V punkt 53 a i bilaga XIII till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 70/97 (EGT L 30, 5.2.1998, s. 42 och EES-supplementet till EGT nr 5, 5.2.1998, s. 175).

⁽¹⁶⁾ EU-domstolens dom i mål 42/84 *Remia BV o.a. mot Commission* [1985] REG 1985, s. I-2545, punkt 22 och mål 319/82 *Ciments et Bétons de l'Est mot Kerpen & Kerpen* REG 1983, s. I-4173, punkt 9.

⁽¹⁷⁾ EUT C 291, 30.11.2006, s. 46 och EES-supplement nr 59, 30.11.2006, s. 18.

14. Transporttjänster som tillhandahålls av operatörer inom linjesjöfart och trampfart är ofta internationella till sin karaktär eftersom de sammanbinder hamnar inom EES med tredjeländer och/eller omfattar export och import mellan två eller flera EES-stater (dvs. handel mellan EES-stater) ⁽¹⁸⁾. I de flesta fall torde de påverka handeln mellan EES-staterna bland annat genom den effekt de har på marknaderna för transporttjänster och mellanhandstjänster ⁽¹⁹⁾.
15. Påverkan på handeln är särskilt relevant när det gäller cabotagetjänster, eftersom det avgör räckvidden för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet och dess samspel med nationell konkurrenslagstiftning enligt artikel 3 i kapitel II i protokoll 4 till övervakningsavtalet om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 53 och 54 i EES-avtalet. I vilken mån sådana tjänster kan påverka handeln mellan EES-staterna måste bedömas från fall till fall ⁽²⁰⁾.

2.3 Den relevanta marknaden

16. När man på grundval av artikel 53 i EES-avtalet bedömer hur ett avtal påverkar konkurrensen måste man definiera den relevanta produktmarknaden och den relevanta geografiska marknaden. Huvudsyftet med en marknadsdefinition är att på ett systematiskt sätt kartlägga det konkurrenstryck som företagen ställs inför. Vägledning i denna fråga finns i myndighetens tillkännagivande om definitionen av den relevanta marknaden i EES:s konkurrenslagstiftning ⁽²¹⁾. Vägledningen gäller även definitionen av relevanta marknader för sjöfartstjänster.
17. Den relevanta produktmarknaden omfattar alla varor eller tjänster som på grund av sina egenskaper, sitt pris och konsumenternas tilltänkta användning betraktas som utbytbara. Den relevanta geografiska marknaden omfattar det område inom vilket de berörda företagen tillhandahåller de relevanta produkterna eller tjänsterna, inom vilket konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och som kan skiljas från angränsande geografiska områden, framför allt på grund av väsentliga skillnader i konkurrensvillkoren ⁽²²⁾. Ett rederi (eller rederier) kan inte ha någon väsentlig inverkan på de rådande marknadsförhållandena om kunderna lätt kan byta till andra tjänsteleverantörer ⁽²³⁾.

2.3.1 Linjesjöfart

18. Containerfrakt har definierats som den relevanta produktmarknaden för linjesjöfart i flera domar från EU-domstolen och i kommissionsbeslut ⁽²⁴⁾. Dessa domar och beslut avsåg sjöfartstransporter till havs. Andra typer av frakt har inte ansetts ingå i samma tjänstemarknad, även om dessa tjänster i vissa fall i marginell utsträckning kan vara utbytbara. Skälet var att endast en otillräcklig del av den last som fraktas i container lätt kan flyttas över till andra transportsätt, till exempel flyg ⁽²⁵⁾.

⁽¹⁸⁾ Att tjänsterna är till eller från en hamn som inte ligger inom EES utesluter i sig inte att handeln mellan Efta-staterna påverkas. Man måste noggrant analysera vilka effekterna är på konsumenter och andra operatörer inom EES som är beroende av dessa tjänster, för att avgöra om de omfattas av EES:s behörighet. Se riktlinjer om begreppet påverkan på handeln i artiklarna 53 och 54 i EES-avtalet (se fotnot 17).

⁽¹⁹⁾ Kommissionens beslut 93/82/EEG av den 23 december 1992 (ärendena IV/32.448 och IV/32.450, CEWAL) (EGT L 34, 10.2.1993, s. 1), punkt 90 (ej översatt till svenska), bekräftat av tribunalen i de förenade målen T-24/93–T-26/93 och T-28/93, Compagnie Maritime Belge m.fl. mot Europeiska kommissionen, REG 1996, s. II-1201, punkt 205. TAA-beslutet (se fotnot 14) punkterna 288–296, bekräftat genom tribunalens dom av den 28 februari 2002 i mål T-395/94, Atlantic Container Line m. fl. mot Europeiska kommissionen (nedan kallat TAA-beslutet), punkterna 72–74; kommissionens beslut nr 1999/243/EG av den 16 september 1998 (ärende IV/35.134 – *Trans-Atlantic Conference Agreement*) (nedan kallat TACA-beslutet), EGT L 95, 9.4.1999, s. 1, punkterna 386–396, kommissionens beslut 2003/68/EG av den 14 november 2002 (ärende COMP/37.396/D2 – *Revised TACA*) (nedan kallat det *ändrade TACA-beslutet*) (EGT L 26, 31.1.2003, s. 53), punkt 73.

⁽²⁰⁾ För vägledning om påverkan på handeln, se myndigheternas tillämpning av begreppet påverkan på handeln i artiklarna 53 och 54 i EES-avtalet (se fotnot 17).

⁽²¹⁾ EGT L 200, 16.7.1998, s. 48 och EES-supplement nr 28, 16.7.1998, s. 3.

⁽²²⁾ Tillkännagivandet om marknadsdefinition (se fotnot 21), punkt 8.

⁽²³⁾ Tillkännagivandet om marknadsdefinition (se fotnot 21), punkt 13.

⁽²⁴⁾ TAA-beslutet (se fotnot 14) samt TACA-beslutet (se fotnot 19), punkterna 60–84. Marknadsdefinitionen i TACA-beslutet bekräftades av tribunalen i dess dom i de förenade målen T-191/98, T-212/98–T-214/98, Atlantic Container Line AB m.fl. mot kommissionen, REG 2003, s. II-3275 (nedan kallat TACA-domen), punkterna 781–883.

⁽²⁵⁾ Punkt 62 i TACA-beslutet (se fotnot 19), och punkterna 783–789 i TACA-domen (se fotnot 24).

19. Det kan under vissa omständigheter vara lämpligt att definiera en snävare produktmarknad som är begränsad till en viss typ av produkt som fraktas till sjöss. Till exempel skulle transport av lättförädlade varor kunna begränsas till kylcontainrar eller även omfatta transport i traditionella kylfartyg. I undantagsfall finns det viss substituerbarhet mellan bulk- och containertransporter⁽²⁶⁾, men någon varaktig övergång från containertransporter till bulktransporter förefaller inte vara fallet. För de flesta kategorier av varor som fraktas i container och för de flesta användare av sådana transporter utgör inte bulktransporter något rimligt alternativ till containerfrakt med linjesjöfart⁽²⁷⁾. När en viss vara regelbundet har börjat fraktas i container är det osannolikt att den någonsin kommer att fraktas på något annat sätt⁽²⁸⁾. Därför har containerfrakt med linjesjöfart hittills främst varit föremål för ensidig utbytbart⁽²⁹⁾.
20. Den relevanta geografiska marknaden utgörs av det område inom vilket tjänsterna saluförs, i regel ett antal hamnar vid linjens båda ändpunkter, och bestäms av hamnarnas överlappande upptagningsområden. Den geografiska marknaden i Europa i linjesjöfartsärenden har hittills definierats som ett antal hamnar i Nordeuropa eller Medelhavet. Eftersom linjesjöfart från Medelhavet endast i marginell utsträckning är utbytbart mot linjesjöfart från nordeuropeiska hamnar, har dessa definierats som separata marknader⁽³⁰⁾.

2.3.2 Trampfart

21. Kommissionen har ännu inte tillämpat artikel 53 i EES-avtalet på trampfart. Företag som bedriver trampfart bör beakta följande i sin bedömning om det är relevant för de tjänster de erbjuder.

Faktorer att beakta när den relevanta produktmarknaden definieras från efterfrågesidan (efterfrågesubstitution)

22. Huvudvillkoren i en enskild transportbeställning är en utgångspunkt för att definiera relevanta tjänstemarknader för trampfart, eftersom dessa villkor i regel omfattar de centrala faktorerna⁽³¹⁾ i transportbeställningen i fråga. Beroende på transportanvändarnas specifika behov består de av både förhandlingsbara och icke-förhandlingsbara faktorer. När en förhandlingsbar faktor i huvudvillkoren, som fartygstyp eller fartygsstorlek, granskas kan det t.ex. visa sig att den relevanta marknaden avseende den specifika faktorn är mer omfattande än vad som anges i den ursprungliga transportbeställningen.
23. Tjänstens art kan variera när det gäller trampfart och det finns många olika slag av transportavtal. Det kan därför vara nödvändigt att fastställa om man på efterfrågesidan anser att de tjänster som tillhandahålls enligt time charter-avtal, resebefraktningssavtal och avtal mellan rederierna är utbytbara. Om så är fallet kan de höra till samma relevanta marknad.
24. Fartygstyper är vanligen indelade i olika storlekar enligt en viss standard⁽³²⁾. På grund av avsevärda stordriftsfördelar kan det hända att en tjänst där det råder stor obalans mellan fraktvolym och fartygsstorlek inte kan erbjuda en konkurrenskraftig fraktavgift. Därför måste utbytbartheten mellan olika fartygsstorlekar bedömas från fall till fall för att avgöra om varje fartygsstorlek utgör en separat relevant marknad.

⁽²⁶⁾ TACA-beslutet (se fotnot 19), punkt 71.

⁽²⁷⁾ TAA-omen (se fotnot 18), punkt 273 och TACA-omen (se fotnot 24), punkt 809.

⁽²⁸⁾ TAA-omen (se fotnot 19), punkt 281. Kommissionens beslut från juli 2005 i ärende COMP/M.3829 – MAERSK/PONL (EUT C 147, 17.6.2005, s. 18), punkt 13.

⁽²⁹⁾ TACA-beslutet (se fotnot 19), punkterna 62–75; TACA-omen (se fotnot 24), punkt 795 och kommissionens beslut i ärendet MAERSK/PONL (se fotnot 28), punkterna 13 och 112–117.

⁽³⁰⁾ TACA-beslutet (se fotnot 19), punkterna 76–83, och det ändrade TACA-beslutet (se fotnot 19), punkt 39.

⁽³¹⁾ Vid resebefraktning är de väsentliga inslagen i transportkraven t.ex. vilken last som ska fraktas, lastens volym, hamnar för lastning och lossning, liggtid eller fraktleveransfrist och tekniska detaljer om det berörda fartyget.

⁽³²⁾ Inom branschen förefaller man själv anse att olika fartygsstorlekar utgör separata marknader. I branschpublikationer och i tidningen *Baltic Exchange* publiceras prisindex för varje standardstorlek. I konsulternas rapporter delas marknaden upp i olika segment utifrån fartygens storlek.

Faktorer att beakta när den relevanta produktmarknaden definieras ur utbudssynpunkt (utbytbarhet på utbudssidan)

25. Den fysiska och tekniska sammansättningen av den last som ska fraktas samt typen av fartyg är de första kännetecken som beaktas vid definitionen av den relevanta marknaden från utbudssidan⁽³³⁾. Om fartyg till försumbara kostnader och med kort varsel⁽³⁴⁾ kan anpassas till transport av en viss last kan olika leverantörer av trampfartstjänster konkurrera om transporten av denna last. Under sådana omständigheter omfattar den relevanta marknaden på utbudssidan mer än en typ av fartyg.
26. Det finns emellertid flera fartygstyper som är tekniskt anpassade eller specialbyggda för specialiserade transporttjänster. Även om specialfartyg också kan frakta andra typer av last kan de ha en konkurrensnackdel. Specialiserade tjänsteleverantörer kan därför ha begränsade möjligheter att konkurrera om transport av annan last.
27. I trampfart anlöps hamnar på enskild begäran. Fartygens rörlighet kan dock begränsas av begränsningar som gäller terminaler och djupgående eller miljönormer för vissa fartygstyper i vissa hamnar eller regioner.

Ytterligare faktorer att beakta när den relevanta produktmarknaden definieras

28. Det bör också undersökas om det finns "substitutionskedjor" mellan olika fartygsstorlekar i trampfart. På vissa trampfartsmarknader är de allra största och de allra minsta fartygen inte direkt utbytbara. Substitutionskedjor kan dock dämpa prissättningen när det gäller de allra minsta och allra största fartygsstorlekarna och leda till att de tas med i en bredare definition av marknaden.
29. På vissa trampfartsmarknader måste man bedöma om fartygen ska betraktas som bestående kapacitet som i enskilda fall inte bör beaktas vid en avgränsning av den relevanta marknaden.
30. Utbytbarheten på utbudssidan och efterfrågesidan kan påverkas av andra faktorer, t.ex. tjänsteleverantörens pålitlighet, säkerhet, trygghet och lagstiftningskrav, exempelvis kravet på dubbelt skrov för tankfartyg som rör sig i vatten som ligger inom EES⁽³⁵⁾.

Geografisk dimension

31. Transportkrav inbegriper i regel geografiska aspekter, t.ex. hamnar eller regioner för lastning och lossning. Dessa hamnar är den huvudsakliga utgångspunkten vid definitionen av den relevanta geografiska marknaden ur efterfrågesynpunkt, dock utan att detta avgör den slutliga definitionen av denna marknad.
32. Vissa geografiska marknader kan definieras genom riktlinjer eller vara tillfälliga, t.ex. när klimatförhållanden eller skördeperioder periodvis påverkar efterfrågan på transport av vissa typer av last. I detta sammanhang bör omplacering av fartyg, ballastresor och obalanser i handeln beaktas vid avgränsning av de relevanta geografiska marknaderna.

2.4 Beräkning av marknadsandel

33. Marknadsandelarna ger en första användbar indikation om marknadsstrukturen och parternas och konkurrenternas betydelse i konkurrenshänseende. Myndigheten och kommissionen tolkar marknadsandelar mot bakgrund av marknadsförhållandena från fall till fall. I flera kommissionsbeslut och

⁽³³⁾ Flytande bulklast kan t.ex. inte fraktas med torrlastfartyg och kylvaror kan inte transporteras med biltransportfartyg. Många oljetankfartyg kan frakta både smutsiga och rena oljeprodukter. Ett tankfartyg kan dock inte frakta rena produkter genast efter att ha transporterat smutsiga produkter.

⁽³⁴⁾ Att ändra om ett torrlastfartyg från koltransport till spannmålstransport kan kräva bara en dags städning, som eventuellt kan utföras under en ballastresa. På andra trampfartsmarknader kan städperioden vara längre.

⁽³⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 417/2002 av den 18 februari 2002 om ett påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 2978/94 (EGT L 64, 7.3.2002, s. 1) införlivades i kapitel V, punkt 56 m i bilaga XIII till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 132/2002 (EGT L 336, 12.12.2002, s. 32 och EES-supplement nr 61, 12.12.2002, s. 26).

avgöranden från EU-domstolen har det fastställts att uppgifter om volym och/eller kapacitet utgör grunden för beräkning av marknadsandelar inom linjesjöfarten⁽³⁶⁾.

34. På trampfartsmarknader konkurrerar tjänsteleverantörer om transportavtal, dvs. de säljer resor eller transportkapacitet. Beroende på exakt vilka tjänster det är fråga om kan operatörerna beräkna sina årliga marknadsandelar utifrån olika uppgifter⁽³⁷⁾, till exempel följande:

- a) Antalet resor.
- b) Parternas andel av alla transporter av en viss typ av last, mätt i volym eller värde (mellan två eller flera hamnar).
- c) Parternas andel av marknaden för time charter-avtal.
- d) Parternas andel av fartygens kapacitet (enligt fartygstyp och fartygsstorlek).

3. HORIZONTELLA AVTAL INOM SJÖFARTSSEKTORN

35. Samarbetsavtal är ett vanligt inslag på sjöfartsmarknaden. Med tanke på att dessa avtal kan ingås av faktiska eller potentiella konkurrenter, och kan få negativa effekter på konkurrensparametrarna, måste företagen vara särskilt noga med att se till att avtalen är förenliga med konkurrensreglerna. På tjänstemarknader, som sjöfartssektorn, är följande inslag särskilt relevanta för bedömningen av vilken effekt ett avtal kan få på den relevanta marknaden: priser, kostnader, kvalitet, frekvens och differentiering i den erbjudna tjänsten samt innovation, marknadsföring och saluföring av tjänsten.

36. Tre frågor är särskilt betydelsefulla med tanke på de tjänster som omfattas av dessa riktlinjer: tekniska avtal, informationsutbyte och pooler.

3.1 Tekniska avtal

37. Det kan hända att vissa typer av tekniska avtal inte omfattas av förbudet i artikel 53 i EES-avtalet, eftersom de inte begränsar konkurrensen. Detta gäller exempelvis horisontella avtal som endast har till syfte och resultat att åstadkomma tekniska förbättringar eller tekniskt samarbete. Avtal som sammanhänger med genomförandet av miljönormer kan också anses höra till denna kategori. Däremot omfattar denna kategori⁽³⁸⁾ i princip inte sådana avtal mellan konkurrenter som gäller pris, kapacitet eller andra konkurrensparametrar.

3.2 Informationsutbyte mellan konkurrenter i linjesjöfart

38. Ett system för informationsutbyte bygger på ett arrangemang där företag utbyter information sinsemellan eller överlämnar information till ett gemensamt organ som ansvarar för att centralisera, ställa samman och behandla informationen innan den skickas tillbaka till deltagarna i den form och med de intervaller som överenskommit.

39. Inom många branscher är det allmän praxis att aggregerad statistik och allmän marknadsinformation samlas in, utbyts och offentliggörs. Offentliggörandet av marknadsinformationen är ett bra sätt att öka både öppenheten på marknaden och kundernas kunskaper om hur marknaden fungerar, vilket kan ge

⁽³⁶⁾ TACA-beslutet (se fotnot 19), punkt 85; det ändrade TACA-beslutet (se fotnot 19), punkterna 85 och 86, och TACA- domen (se fotnot 24), punkterna 924, 925 och 927.

⁽³⁷⁾ Beroende på den relevanta trampfartsmarknadens karaktär kan man tänka sig kortare perioder, t.ex. på marknader där resebefraktningsavtal erbjuds för kortare perioder än ett år.

⁽³⁸⁾ Kommissionens beslut 2000/627/EG av den 16 maj 2000 (i ärende IV/34.018 – *Far East Trade Tariff Charges and Surcharges Agreement* [FETTCSA]) (EGT L 268, 20.10.2000, s. 1), punkt 153. Tribunalens beslut av den 21 oktober 1997 i mål T-229/94, *Deutsche Bahn AG mot kommissionen*, REG 1997, s. II-1689, punkt 37.

upphov till effektivitetsvinster. Utbytet av kommersiellt känslig och detaljerad marknadsinformation kan dock under vissa omständigheter utgöra en överträdelse av artikel 53 i EES-avtalet. Syftet med dessa riktlinjer är att hjälpa dem som tillhandahåller linjesjöfartstjänster att bedöma när ett sådant utbyte utgör en överträdelse av konkurrensreglerna.

40. Inom sektorn för linjesjöfart är sådant informationsutbyte mellan linjerederier i konsortier som annars skulle omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet tillåtet om det främjar ett gemensamt tillhandahållande av linjesjöfartstjänster och andra former av samarbete som omfattas av gruppundantaget i förordning (EG) nr 823/2000 som införlivats i EES-avtalet⁽³⁹⁾. I dessa riktlinjer behandlas inte sådant informationsutbyte.

3.2.1 Allmänt

41. När system för informationsutbyte bedöms mot bakgrund av EES:s konkurrenslagstiftning måste följande distinktioner göras.
42. Informationsutbytet kan göra det lättare att använda konkurrensbegränsande metoder (t.ex. kontrollera att en kartell efterlevs). Om informationsutbytet främjar en sådan konkurrensbegränsande metod måste det bedömas tillsammans med den metoden. Ett informationsutbyte kan till och med i sig självt ha till syfte att begränsa konkurrensen⁽⁴⁰⁾. Sådant informationsutbyte behandlas inte i dessa riktlinjer.
43. Ett informationsutbyte kan dock i sig utgöra en överträdelse av artikel 53 i EES-avtalet på grund av sin effekt. En sådan situation uppstår när informationsutbytet minskar graden av osäkerhet om hur marknaden i fråga fungerar, eller eliminerar osäkerheten helt och därför begränsar konkurrensen mellan företag⁽⁴¹⁾. Varje ekonomisk aktör måste själv avgöra vilken marknadsstrategi den avser att tillämpa. EU-domstolen anser att företag därför inte, direkt eller indirekt, får skapa sådana kontakter till andra aktörer som påverkar en konkurrents agerande eller avslöjar deras eget (avsedda) agerande, om kontakterna har till syfte eller effekt att begränsa konkurrensen, dvs. skapa konkurrensvillkor som inte motsvarar de normala konkurrensvillkoren på marknaden i fråga, med beaktande av de berörda produkternas eller tjänsternas art, företagets storlek och antal samt marknadsvolymen⁽⁴²⁾. När det gäller marknaden för pappersmassa har EU-domstolen däremot fastslagit att ensidiga kvartalsvisa prisavviseringar, som producenter självständigt meddelar sina användare, i sig utgör ett marknadsbeteende som inte minskar osäkerheten hos de enskilda företagen om vilken hållning konkurrenterna kommer att inta och därmed, i absens av ett preliminärt samordnat förfarande mellan producenter, inte i sig utgör en överträdelse av artikel 81.1 i EG-fördraget (numera artikel 102.1 i EUF-fördraget)⁽⁴³⁾.
44. Gemenskapsdomstolarnas rättspraxis ger en viss allmän vägledning när det gäller att undersöka de sannolika effekterna av ett informationsutbyte. EU-domstolen har bedömt att om det råder verklig konkurrens på marknaden är det sannolikt att öppenhet leder till en intensivare konkurrens mellan leverantörerna⁽⁴⁴⁾. På en starkt koncentrerad oligopolistisk marknad där konkurrensen redan är väsentligt försvagad är det däremot troligt att den konkurrens mellan leverantörerna som fortfarande finns kvar hämmas avsevärt, om de största konkurrenterna med korta mellanrum utbyter exakt information om enskilda försäljningar och samtidigt utesluter konsumenter och andra leverantörer från detta informationsutbyte. Under sådana omständigheter innebär ett regelbundet och frekvent utbyte av

⁽³⁹⁾ Förordning (EG) nr 823/2000 (se fotnot 11) är tillämplig på internationell linjesjötransport från eller till en eller flera hamnar inom EES endast när det gäller transport av varor, huvudsakligen i container – se artiklarna 1, 2 och 3.2 g i den förordningen.

⁽⁴⁰⁾ EU-domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-49/92 P, Europeiska kommissionen mot Anic Partecipazioni SpA, REG 1999, s. I-4125, punkterna 121–126.

⁽⁴¹⁾ EU-domstolens dom av den 28 maj 1998 i mål C-7/95 P, John Deere mot kommissionen, REG 1998, s. I-3111, punkt 90, och EU-domstolens dom av den 2 oktober 2003 i mål C-194/99 P, Thyssen Stahl mot kommissionen, REG 2003, s. I-10821, punkt 81.

⁽⁴²⁾ EU-domstolens dom av den 23 november 2006 i mål C-238/05, Asnef-Equifax mot Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc), REG 2006, s. I-11125, punkt 52 och EG-domstolens dom i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, REG 1999, s. I-4125, (se fotnot 40) punkterna 116 och 117.

⁽⁴³⁾ EU-domstolens dom av den 31 mars 1993 i förenade målen C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 och C-125/85–C-129/85, A. Ahlström Osakeyhtiö m. fl. mot kommissionen, REG 1993, s. I-01307, punkterna 59–65 (svensk specialutgåva s. I-00111).

⁽⁴⁴⁾ EU-domstolens dom i mål C-7/95 P, John Deere mot kommissionen (se fotnot 41), punkt 88.

information om marknadens funktion att de enskilda konkurrenternas ställning och strategi på marknaden med jämna mellanrum avslöjas för samtliga konkurrenter⁽⁴⁵⁾. EU-domstolen har också konstaterat att ett system med informationsutbyte kan utgöra en överträdelse av konkurrensreglerna, trots att marknaden inte är starkt koncentrerad, om företagets möjligheter att fatta självständiga beslut har minskat eftersom de utsatts för påtryckningar i diskussioner med konkurrenterna⁽⁴⁶⁾.

45. Därför måste de faktiska eller potentiella effekterna av ett informationsutbyte bedömas från fall till fall, eftersom resultaten av bedömningen påverkas av flera olika faktorer, som är specifika för varje enskilt fall. Strukturen på den marknad där utbytet sker samt informationsutbytets art är de två viktigaste faktorer myndigheten undersöker när den bedömer ett informationsutbyte. I bedömningen måste också beaktas informationsutbytets faktiska eller potentiella effekter jämfört med den konkurrenssituation som skulle uppstå i avsaknad av ett avtal om informationsutbyte⁽⁴⁷⁾. För att informationsutbytet ska omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet måste det ha en betydande negativ inverkan på konkurrensparametrarna⁽⁴⁸⁾.
46. Vägledningen nedan avser främst analysen av en konkurrensbegränsning enligt artikel 53.1 i EES-avtalet. Vägledning om tillämpningen av artikel 53.3 i EES-avtalet finns i punkt 58 nedan och i det allmänna tillkännagivandet om detta⁽⁴⁹⁾.

3.2.2 Marknadens struktur

47. Koncentrationsgraden samt strukturen på utbud och efterfrågan på en given marknad är viktiga frågor när det gäller att bedöma om ett informationsutbyte omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet⁽⁵⁰⁾.
48. Koncentrationsgraden är särskilt relevant, eftersom begränsande effekter med större sannolikhet förekommer och med större sannolikhet är ihållande på starkt koncentrerade oligopolistiska marknader än på mindre koncentrerade marknader. Större öppenhet på en koncentrerad marknad kan stärka det ömsesidiga beroendeförhållandet mellan företag och minska konkurrensens intensitet.
49. Strukturen på utbud och efterfrågan är också viktig, i synnerhet antalet konkurrerande aktörer samt symmetrin och stabiliteten i deras marknadsandelar och förekomsten av strukturella kopplingar mellan konkurrenter⁽⁵¹⁾. Myndigheten kan också analysera andra faktorer, t.ex. tjänsternas homogenitet och marknadens allmänna öppenhet.

3.2.3 Informationens egenskaper

50. Utbytet av kommersiellt känslig information mellan konkurrenter rörande konkurrensparametrarna (t.ex. pris, kapacitet eller kostnader) omfattas med större sannolikhet av artikel 53.1 i EES-avtalet än annat informationsutbyte. Vid bedömningen av om det rör sig om kommersiellt känslig information ska nedanstående kriterier beaktas.

⁽⁴⁵⁾ Tribunalens dom i mål T-35/92, John Deere Ltd mot kommissionen, REG 1994, s. II-957, punkt 51, bekräftad genom domen i målet C-7/95P, John Deere Ltd mot kommissionen (se fotnot 41) punkt 89.

⁽⁴⁶⁾ Tribunalens beslut av den 11 mars 1999 i mål T-141/94, Thyssen Stahl AG mot kommissionen, REG 1999, s. II-347, punkterna 402 och 403.

⁽⁴⁷⁾ EU-domstolens dom i mål C-7/95 P, John Deere mot kommissionen (se fotnot 41), punkt 75.

⁽⁴⁸⁾ EES-avtalets riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3, punkt 16 (se fotnot 10).

⁽⁴⁹⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3 i EES-avtalet (se fotnot 10).

⁽⁵⁰⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3, punkt 25 i EES-avtalet (se fotnot 10).

⁽⁵¹⁾ När det gäller linjesjöfart finns det operationella eller strukturella kopplingar mellan konkurrenter, t.ex. ömsesidiga konsortieavtal som ger linjerederierna möjlighet att utbyta information för att tillhandahålla gemensamma tjänster. Den eventuella förekomsten av sådana kopplingar måste beaktas från fall till fall vid bedömningen av hur ytterligare informationsutbyte påverkar marknaden i fråga.

51. Utbyte av information som redan är offentlig utgör i princip inte en överträdelse av artikel 53.1 i EES-avtalet ⁽⁵²⁾. Det är dock viktigt att fastställa hur öppen marknaden är och om informationens ökade åtkomlighet eller dess allmänna tillgänglighet i kombination med annan information är informationsfrämjande. Den information detta resulterar i kan bli kommersiellt känslig och utbytet av sådan information kan bli konkurrensbegränsande.
52. Information kan vara individuell eller aggregerad. Individuella uppgifter avser ett namngivet eller identifierbart företag. Aggregerade uppgifter kombinerar däremot uppgifter från ett så stort antal oberoende företag att det är omöjligt att urskilja uppgifter om ett enskilt företag ur mängden. Utbytet av individuell information mellan konkurrenter omfattas med större sannolikhet av artikel 53.1 i EES-avtalet ⁽⁵³⁾ än utbytet av aggregerad information, som i princip inte omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet. Myndigheten fäster särskild uppmärksamhet vid aggregeringsnivån. Informationen ska vara så allmän att den inte kan uppdelas och göra det möjligt för företag att direkt eller indirekt få reda på konkurrenternas konkurrensstrategier.
53. Vad gäller linjesjöfart, bör dock försiktighet iakttas vid bedömningen av informationsutbyte om kapacitetsprognoser, även i aggregerad form, och särskilt om utbytet sker på koncentrerade marknader. På marknader för linjesjöfart är uppgifter om kapaciteten den viktigaste parametern när det gäller att samordna konkurrensbeteendet, och det har en direkt effekt på priserna. Utbytet av aggregerade prognoser om kapacitet som anger hur denna kommer att fördelas på olika linjer kan vara konkurrensbegränsande, om det leder till att flera eller samtliga rederier antar en gemensam policy och börjar tillhandahålla tjänster till priser som är högre än i ett konkurrensutsatt läge. Dessutom föreligger det en risk för att uppgifterna kan delas upp och kombineras med uppgifter som enskilda rederier har anmält. Detta skulle göra det möjligt för företag att få reda på konkurrenternas marknadsställning och strategier.
54. Uppgifternas ålder och vilken period de avser är också viktiga faktorer. Uppgifter kan vara historiska eller aktuella eller avse framtiden. Utbyte av historisk information anses i regel inte falla under artikel 53.1 i EES-avtalet, eftersom sådan information inte kan påverka företagets framtida agerande i praktiken. I tidigare ärenden har kommissionen ansett att information som är äldre än ett år är historisk ⁽⁵⁴⁾, medan information som är mindre än ett år gammal har betraktats som aktuell ⁽⁵⁵⁾. Bedömningen av om informationen är föråldrad eller aktuell ska göras med viss flexibilitet med avseende på när uppgifter kan anses vara föråldrade på den relevanta marknaden. Det är sannolikt att uppgifter blir föråldrade inom en kortare tidsrymd om de är aggregerade än om de är individuella. Det är likaså osannolikt att ett utbyte av aktuella uppgifter om volym och kapacitet begränsar konkurrensen, om uppgifterna är aggregerade på en sådan nivå att enskilda avlastares eller bortfraktares transaktioner inte kan urskiljas, direkt eller indirekt. Uppgifter som avser framtiden sammanhänger med hur ett företag anser att marknaden kommer att utvecklas eller vilken strategi företaget avser att följa på den marknaden. Det är sannolikt att i synnerhet ett utbyte av information som avser framtiden är ett problem, särskilt om informationen avser priser eller produktion. Informationen kan avslöja den affärsstrategi ett företag avser att tillämpa på marknaden. Detta kan leda till att rivaliteten mellan de företag som utbyter information minskar avsevärt och därmed begränsa konkurrensen.
55. Hänsyn bör också tas till hur ofta informationsutbytet sker. Ju oftare utbytet av uppgifter sker desto snabbare kan konkurrenterna reagera. Det underlättar motåtgärder och minskar slutligen motivationen att vidta konkurrerande åtgärder på marknaden. Detta kan begränsa den så kallade "dolda konkurrensen".
56. Hur uppgifter lämnas ut bör också undersökas för en bedömning av eventuella marknadseffekter. Ju mer informationen delas med kunderna desto mindre sannolikt är det att informationsutbytet är ett problem. Tvärtom gäller att om öppenheten på marknaden förbättras enbart till fördel för leverantörerna, kan kunderna berövas möjligheten att dra fördel av en ökad "dold konkurrens".

⁽⁵²⁾ TACA-domen (se fotnot 24), punkt 1154.

⁽⁵³⁾ Kommissionens beslut nr 78/252/EEG av den 23 december 1977 i ärende IV/29.176 – *Vegetable parchment* (EGT L 70, 13.3.1978, s. 54).

⁽⁵⁴⁾ Kommissionens beslut 92/157/EEG av den 17 februari 1992 (ärende IV/31.370 – *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*) (EGT L 68, 13.3.1992, s. 19), punkt 50.

⁽⁵⁵⁾ Kommissionens beslut 98/4/EKSG av den 26 november 1997 (ärende IV/36.069 – *Wirtschaftsvereinigung Stahl*) (EGT L 1, 3.1.1998, s. 10), punkt 17.

57. Inom linjesjöfarten används prisindex för att visa de genomsnittliga prisrörelserna för transport av en sjöcontainer. Det är osannolikt att ett prisindex som grundar sig på tillräckligt aggregerade prisuppgifter utgör en överträdelse av artikel 53.1 i EES-avtalet, förutsatt att uppgifterna är aggregerade på en sådan nivå att informationen inte kan uppdelas sålunda att företag direkt eller indirekt kan få reda på konkurrenternas konkurrensstrategier. Om ett prisindex minskar eller avlägsnar osäkerheten om hur marknaden fungerar och därmed medverkar till att begränsa konkurrensen mellan företagen skulle det utgöra en överträdelse av artikel 53.1 i EES-avtalet. Vid bedömningen av hur ett sådant prisindex sannolikt kommer att påverka en given relevant marknad bör det beaktas på vilken nivå uppgifterna aggregerats och om uppgifterna är av historisk eller aktuell art och hur ofta indexet offentliggörs. I allmänhet är det viktigt att alla enskilda komponenter i ett system för informationsutbyte bedöms tillsammans, så att potentiell samverkan beaktas, t.ex. mellan utbyte av uppgifter om kapacitet och volym å ena sidan och ett prisindex å den andra.
58. Ett konkurrensbegränsande informationsutbyte mellan bortfraktare kan dock också skapa effektivitetsvinster, t.ex. bättre planering av investeringar och effektivare kapacitetsutnyttjande. Sådana effektivitetsvinster måste motiveras och föras över på kunderna och vägas mot de konkurrensbegränsande effekterna av informationsutbytet mot bakgrund av artikel 53.3 i EES-avtalet. I detta sammanhang är det viktigt att notera att ett av villkoren i artikel 53.3 i EES-avtalet är att konsumenterna bör få en skäligen andel av den vinst som uppnås genom det konkurrensbegränsande avtalet. Om alla fyra villkor i artikel 53.3 i EES-avtalet uppfylls samtidigt är förbudet i artikel 53.1 i EES-avtalet inte tillämpligt ⁽⁵⁶⁾.

3.2.4 Branschorganisationer

59. Inom linjesjöfarten kan diskussioner och informationsutbyte, på samma sätt som inom vilken annan bransch som helst, äga rum inom en branschorganisation under förutsättning att denna inte används som a) ett forum för kartellmöten ⁽⁵⁷⁾, b) en struktur som utfärdar konkurrensbegränsande beslut eller rekommendationer till sina medlemmar ⁽⁵⁸⁾ eller c) ett medel för informationsutbyte som minskar eller avlägsnar osäkerheten om hur marknaden fungerar och därmed leder till att konkurrensen mellan företagen begränsas, samtidigt som villkoren i artikel 53.3 ⁽⁵⁹⁾ inte uppfylls. Detta bör särskiljas från de diskussioner om t.ex. tekniska standarder eller miljönormer som förs fullständigt legitimt inom olika branschorganisationer.

3.3 Poolingavtal inom trampfartssektorn

60. Den vanligast förekommande formen av horisontellt samarbete inom trampfartssektorn är poolsamarbete. Det finns inte någon allmängiltig mall för en pool. Vissa drag förefaller dock vara gemensamma för de flesta pooler inom de olika marknadssegment som beskrivs nedan.
61. En standardpool på sjöfartsområdet samlar flera liknande fartyg ⁽⁶⁰⁾ som har olika ägare men administreras gemensamt. En direktör för en pool ansvarar i regel för affärsledningen (t.ex. gemensam marknadsföring ⁽⁶¹⁾, för förhandlingar om fraktsatser samt för centralisering av inkomster och reskostnader) ⁽⁶²⁾ och för den kommersiella driften (dvs. planera fartygens rörelser, ge instruktioner till fartygen, utse ombud i hamnarna, förse kunderna med aktuell information, utfärda fraktfakturer, beställa bränsle, samla in fartygens intäkter och fördela dem inom ramen för ett på förhand överenskommet viktningssystem osv.). Den verksamhet som direktören för poolen bedriver övervakas ofta av en

⁽⁵⁶⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3 i EES-avtalet (se fotnot 10).

⁽⁵⁷⁾ Kommissionens beslut 2004/421/EG av den 16 december 2003 i ärende COMP/38.240 – Rör för industriellt bruk (EUT L 125, 28.4.2004, s. 50).

⁽⁵⁸⁾ Kommissionens beslut 82/896/EEG av den 15 december 1982 i ärende IV/29.883 – AROW/BNIC (EGT L 379, 31.12.1982, s. 1); kommissionens beslut 96/438/EG av den 5 juni 1996 i ärende IV/34.983 – Fenex (EGT L 181, 20.7.1996, s. 28).

⁽⁵⁹⁾ Kommissionens beslut 92/157/EEG (UK Agricultural Tractor Registration Exchange), som det hänvisas till i fotnot 54.

⁽⁶⁰⁾ Det betyder att poolen kan vinna stora resebefraktningsavtal, kombinera olika resebefraktningsavtal och minska antalet ballastandelar genom att omsorgsfullt planera på vilka linjer fartygen ska sättas in.

⁽⁶¹⁾ Exempel: de fartyg som ingår i poolen marknadsförs som en enda affärsenhet som erbjuder transportlösningar oberoende av vilket fartyg som utför själva transporten.

⁽⁶²⁾ Exempel: poolens inkomster samlas in av den centrala administrationen och fördelas mellan deltagarna på grundval av ett komplicerat viktningssystem.

verkställande kommitté som företräder fartygens ägare. Fartygens ägare ansvarar i regel för den tekniska driften av fartygen (säkerhet, manskap, reparationer, underhåll osv.). Medlemmarna i poolen marknadsför visserligen sina tjänster gemensamt, men tillhandahåller dem ofta separat.

62. Det framgår av denna beskrivning att det viktigaste inslaget i standardpooler på sjöfartsområdet är gemensam försäljning, med vissa drag av gemensam produktion. Därför är vägledningen i riktlinjerna för tillämpningen av artikel 53 i EES-avtalet på horisontella samarbetsavtal⁽⁶³⁾ relevant både vad avser gemensam produktion och vad avser gemensam försäljning, som är en variant av avtal om gemensam saluföring. Eftersom poolerna delvis har olika egenskaper måste varje pool analyseras från fall till fall för att det med hänsyn till dess tyngdpunkt⁽⁶⁴⁾ ska gå att avgöra om den omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet och, om så är fallet, om den uppfyller samtliga fyra villkor i artikel 53.3 i EES-avtalet.
63. Pooler som omfattas av rådets förordning (EG) nr 139/2004⁽⁶⁵⁾ eftersom de är bildade som ett gemensamt företag som på varaktig basis fyller en självständig ekonomisk enhets samtliga funktioner (så kallade fullständiga gemensamma företag, se artikel 3.4 i rådets förordning (EG) nr 139/2004), berörs inte direkt av de ändringar som genomförs genom rådets förordning (EG) nr 1419/2006 och behandlas inte i dessa riktlinjer. Riktlinjer om självständig funktion finns bland annat i kommissionens konsoliderade tillkännagivande om behörighet enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer⁽⁶⁶⁾. Om sådana pooler har till syfte eller resultat att samordna moderbolagens konkurrensbeteende ska samordningen bedömas i enlighet med kriterierna i artikel 53.1 och 53.3 i EES-avtalet för att fastställa om transaktionen är förenlig med EES-avtalets funktion eller inte⁽⁶⁷⁾.

3.3.1 Pooler som inte omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet

64. Poolavtal omfattas inte av artikel 53.1 i EES-avtalet om deltagarna i poolen inte är faktiska eller potentiella konkurrenter. Det är t.ex. fråga om fall där två eller flera fartygsägare inrättar en pool i det enda syftet att lägga anbud på och genomföra resebefraktningsavtal, vilka de i egenskap av ensamma aktörer inte skulle kunna lägga anbud på eller genomföra. Denna slutsats gäller även i fall där sådana pooler då och då fraktar någon annan typ av last, som utgör endast en liten del av den totala volymen.
65. Pooler, vilkas verksamhet inte påverkar de relevanta konkurrensparametrarna, eftersom de är av mindre betydelse eller inte märkbart påverkar handeln mellan EES-stater⁽⁶⁸⁾, omfattas inte av artikel 53.1 i EES-avtalet. En pool omfattas dock inte av myndighetens tillkännagivande om avtal av mindre betydelse om den befattar sig med prisfastställelse och gemensam försäljning.

3.3.2 Pooler som inte omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet

66. Poolavtal mellan konkurrenter som är begränsade till gemensam försäljning har i regel till syfte eller resultat att samordna den prispolitik som dessa konkurrenter tillämpar⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶³⁾ I kapitel 3 respektive kapitel 5 i riktlinjerna (se fotnot 9).

⁽⁶⁴⁾ Riktlinjerna om horisontella samarbetsavtal (se fotnot 9), punkt 12.

⁽⁶⁵⁾ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1) införlivades i kapitel A punkt 1 i bilaga XIV till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 78/2004 (EUT L 219, 19.6.2004, s. 13 och EES-supplement nr 32, 19.6.2004, s. 1).

⁽⁶⁶⁾ EUT C 95, 16.4.2008, s. 1.

⁽⁶⁷⁾ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 (se fotnot 65) artikel 2.4.

⁽⁶⁸⁾ Myndighetens tillkännagivande om avtal av mindre betydelse som inte märkbart begränsar konkurrensen enligt artikel 53.1 i EES-avtalet (EUT C 67, 20.3.2003, s. 20 och EES-supplementet till EUT nr 15, s. 11 20.3.2003) och riktlinjerna om begreppet påverkan på handeln (se fotnot 17).

⁽⁶⁹⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53, punkt 5 i EES-avtalet (se fotnot 9). Oberoende fartygsmäklares verksamhet när de fastställer priser omfattas inte av denna kategori.

3.3.3 Pooler som får omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet

67. Om poolen inte har till syfte att begränsa konkurrensen måste det undersökas hur den påverkar den berörda marknaden. Ett avtal omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet om det sannolikt har en märkbar negativ inverkan på konkurrensparametrar som priser, kostnader, tjänstdifferentiering, tjänstekvalitet och innovation. Avtal kan ha denna effekt genom att märkbart minska konkurrensen mellan parterna i avtalet eller mellan dem och tredje man ⁽⁷⁰⁾.
68. Vissa pooler inom trampfartssektorn omfattar inte gemensam försäljning, men däremot en viss grad av samordning rörande konkurrensparametrarna (t.ex. gemensam planering av tidtabeller eller gemensamma inköp). Sådana fall omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet endast om parterna i avtalet har en viss grad av marknadsmakt ⁽⁷¹⁾.
69. En enskild pools eventuellt märkbara negativa inverkan på marknaden beror på det ekonomiska sammanhanget, och hänsyn måste tas till parternas sammanlagda marknadsmakt och avtalets art tillsammans med andra strukturella faktorer på den relevanta marknaden. Det måste också undersökas om poolavtalet påverkar parternas beteende på angränsande marknader som är nära knutna till den marknad som direkt påverkas av samarbetet ⁽⁷²⁾. Detta kan vara fallet exempelvis om poolens marknad är marknaden för transport av skogsprodukter med lådformade specialfartyg (marknad A) och om medlemmarna i poolen också bedriver trafik på marknaden för torrlast (marknad B).
70. Vad gäller strukturella faktorer på den relevanta marknaden, är det inte troligt att poolen har några begränsande effekter om den har en låg marknadsandel. Då man bedömer vilken effekt en viss pool har på den relevanta marknaden bör också följande faktorer beaktas: marknadskoncentration, antalet konkurrenter och deras ställning, marknadsandelarnas stabilitet över tid, medlemskap i flera pooler, hinder för marknadsinträde och sannolikheten för att nya aktörer kommer in på marknaden, öppenheten på marknaden, motverkande köparmakt hos transportanvändare och tjänsternas art (t.ex. homogena eller differentierade tjänster).
71. När det gäller avtalets art bör hänsyn tas till klausuler som påverkar poolens eller poolmedlemmarnas konkurrensbeteende på marknaden, till exempel klausuler som förbjuder medlemmarna att bedriva verksamhet på samma marknad utanför poolen (konkurrensklausuler), eller som ålägger dem poolmedlemskap för en viss period eller som avser uppsägningsfrister (utträdesklausuler) eller utbyte av kommersiellt känslig information. Alla kopplingar mellan pooler antingen det gäller förvaltning eller medlemmar, liksom delade kostnader eller intäkter, ska också beaktas.

3.3.4 Tillämpningsområde för artikel 53.3 i EES-avtalet

72. Om pooler omfattas av artikel 53.1 i EES-avtalet måste de berörda företagen säkerställa att de uppfyller samtliga fyra villkor i artikel 53.3 i EES-avtalet ⁽⁷³⁾. Vissa typer av avtal utesluts inte på förhand från tillämpningsområdet för artikel 53.3 i EES-avtalet. I princip omfattar undantaget alla begränsande avtal som uppfyller de fyra villkoren i artikel 53.3 i EES-avtalet. Vid denna analys tillämpas en glidande skala. Ju större konkurrensbegränsningen enligt artikel 53.1 i EES-avtalet är, desto större måste effektivitetsvinster och nyttan för konsumenterna vara.
73. Det är de berörda företagen som ska visa att poolen förbättrar transporttjänsterna eller främjar tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande i form av effektivitetsvinster. Effektivitetsvinster får inte vara kostnadsbesparingar som är en naturlig konsekvens av den minskade konkurrensen, utan de måste vara resultatet av att ekonomisk verksamhet integreras.

⁽⁷⁰⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3 (se fotnot 10).

⁽⁷¹⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53, punkt 149 i EES-avtalet på horisontella samarbetsavtal (se fotnot 9).

⁽⁷²⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53, punkt 142 i EES-avtalet på horisontella samarbetsavtal (se fotnot 9).

⁽⁷³⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3 i EES-avtalet (se fotnot 10).

74. Pooler kan ge effektivitetsvinster till exempel tack vare bättre kapacitetsutnyttjande och stordriftsfördelar. Inom trampfarten planerar poolerna i regel sina fartygsrutter gemensamt för att sprida sina flottor geografiskt. Spridningen av fartygen möjliggör färre ballastresor vilket möjliggör ett bättre kapacitetsutnyttjande totalt sett för poolen, vilket så småningom kan leda till stordriftsfördelar.
75. Konsumenterna måste få en skäligen andel av effektivitetsvinsterna. Enligt artikel 53.3 i EES-avtalet är det de positiva effekterna för alla konsumenter på den relevanta marknaden som ska beaktas, inte effekterna för den enskilda konsumenten ⁽⁷⁴⁾. De fördelar som förs över till konsumenterna måste åtminstone kompensera dem för de faktiska eller sannolika negativa verkningarna av den konkurrensbegränsning som konstaterats mot bakgrund av artikel 53.1 i EES-avtalet ⁽⁷⁵⁾. För att sannolikheten för att fördelar ska föras över till konsumenterna ska kunna bedömas måste trampfartsmarknadernas struktur och efterfrågeelasticiteten också undersökas i detta sammanhang.
76. En pool får inte införa begränsningar som inte är absolut nödvändiga för att effektivitetsvinsterna ska uppnås. I detta sammanhang måste det undersökas om parterna skulle ha kunnat uppnå effektivitetsvinsterna på egen hand. Vid bedömningen av detta är det bland annat relevant att undersöka vilken den minsta effektiva skalan är för att tillhandahålla olika typer av tjänster inom trampfarten. Dessutom måste varje begränsande klausul i ett poolavtal vara skäligen nödvändig för att de påstådda effektivitetsvinsterna ska uppnås. Begränsande klausuler kan vara motiverade under en längre period eller under poolens hela livslängd eller endast under en övergångsperiod.
77. Slutligen får poolen inte göra att parterna kan upphäva konkurrensen vad gäller en stor del av de aktuella tjänsterna.

⁽⁷⁴⁾ EU-domstolens dom i mål C-238/05, *Asnef-Equifax v Ausbanc*, (se fotnot 42), punkt 70.

⁽⁷⁵⁾ Riktlinjer för tillämpningen av artikel 53.3 i EES-avtalet, punkt 24 (se fotnot 10).

V

(Yttranden)

ADMINISTRATIVA FÖRFARANDEN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

INBJUDAN ATT LÄMNA FÖRSLAG – EACEA/5/12

MEDIA 2007 – Utveckling, distribution, marknadsföring och yrkesutbildning

Yrkesutbildning

(2012/C 35/07)

1. Syfte och beskrivning

Denna inbjudan att lämna projektförslag grundas på Europaparlamentets och rådets beslut nr 1718/2006/EG av den 15 november 2006 om genomförandet av ett stödprogram för den europeiska audiovisuella sektorn (MEDIA 2007) ⁽¹⁾.

En av de insatser som ska genomföras enligt beslutet gäller förbättring av den yrkesinriktade fortbildningen för personer som är verksamma inom den audiovisuella sektorn för att ge dem det kunnande och de färdigheter som krävs för att skapa produkter som är konkurrenskraftiga på den europeiska marknaden och andra marknader.

Ansökningsomgång EACEA/5/12 är den sista som rör fortbildning inom Media-programmet 2007. Den gäller ett två-årigt ramavtal om partnerskap.

2. Vem kan söka bidrag?

Sökande ska vara registrerade i ett av följande länder:

- Europeiska unionens 27 medlemsländer
- Länder som är parter i EES-avtalet: Island, Liechtenstein och Norge
- Schweiz och Kroatien

Denna inbjudan att lämna projektförslag riktar sig till sökande som tillhör någon av kategorierna nedan och vars verksamhet bidrar till de ovan nämnda insatserna:

- film- och TV-skolor
- universitet
- specialiserade yrkesutbildningsanstalter
- privata företag inom den audiovisuella sektorn
- specialiserade yrkesorganisationer eller yrkessammanslutningar inom den audiovisuella sektorn

3. Bidragsberättigande projekt

Följande projekt och tillhörande verksamhet som genomförs i länder som deltar i Mediaprogrammet kan få bidrag:

Projekt som syftar till att utveckla förmågan hos framtida professionella aktörer inom den audiovisuella sektorn att förstå och integrera en europeisk dimension i sitt arbete genom att öka kunskaperna inom följande områden:

⁽¹⁾ EUT L 327, 24.11.2006, s. 12.

- utbildning i ekonomisk, finansiell och kommersiell ledning
- utbildning i nya audiovisuella tekniker
- utbildning i utarbetande av manus

Projektet får pågå i högst 12 månader

4. Tilldelningskriterier

Poäng tilldelas godkända ansökningar av totalt 100 poäng utifrån nedanstående viktning:

- kvalitet på projektets innehåll (20 poäng)
- projektledning (20 poäng)
- kvalitet på partnerskapet med den audiovisuella sektorn (20 poäng)
- den europeiska dimensionen (20 poäng)
- effekt (20 poäng)

5. Budget

Budgeten för denna förslagsinfordran är högst 7 000 000 EUR.

Kommissionens bidrag får inte överstiga 50 procent eller 60 procent av de totala bidragsberättigande kostnaderna.

Genomförandeorganet förbehåller sig rätten att endast dela ut en del av de tillgängliga medlen.

6. Sista inlämningsdag

Sista dag för att lämna in ansökningar är **16 april 2012**

Ansökningarna ska skickas till följande adress:

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA)
Call for proposals EACEA/5/12
Mr Constantin DASKALAKIS
BOUR 3/30
Avenue du Bourget/Bourgetlaan 1
1140 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Endast ansökningar som lämnas in på ett korrekt ifyllt ansökningsformulär, daterat och undertecknat av den person som är behörig att företräda den sökande organisationen, kommer att godtas.

Ansökningar via fax eller e-post kommer att avslås.

7. Ytterligare information

Fullständiga riktlinjer för sökande samt ansökningsformulär finns på

http://ec.europa.eu/culture/media/programme/training/forms/index_en.htm

Ansökan måste lämnas in på avsett formulär och innehålla samtliga begärda bilagor och upplysningar.

Utdrag ur domstolsbeslut om Akcinė bendrovė bankas SNORAS i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut (nedan kallat direktivet)

(2012/C 35/08)

UPPMANING ATT INKOMMA MED FORDRINGAR. GÄLLANDE TIDSFRISTER

Den 7 december 2011 beslöt distriktsrätten i Vilnius att inleda ett konkursförfarande mot aktiebolaget Akcinė bendrovė bankas SNORAS (bolagsnr: 112025973, momsregistreringsnr: LT120259716, adress: A. Vivulskio g. 7, Vilnius, Litauen, infört i litauiska registret över juridiska personer [nedan kallat AB bankas SNORAS]) genom mål nr B2-7791-611/2011, ärendenr 2-55-3-03098-2011-9. Domstolen utsåg Neil Cooper till förvaltare av AB bankas SNORAS. Den del av beslutet som avsåg inledandet av ett konkursförfarande trädde i kraft den 20 december 2011, vilket formellt gjorde AB bankas SNORAS till ett konkursföretag. Konkursförfarandet mot AB bankas SNORAS är enligt direktivet ett likvidationsförfarande.

Genom distriktsrättens beslut av den 7 december 2011 har fordringsägare rätt att inom en månad från konkursbeslutets ikraftträdande inkomma med ekonomiska fordringar, som avser tiden före inledandet av konkursförfarandet. Genom beslut av den 13 januari 2012 förlängde distriktsrätten i Vilnius till den 10 februari 2012 tidsfristen för fordringsägare till AB bankas SNORAS att lämna in fordringar som avser tiden före inledandet av konkursförfarandet. Detta innebär att fordringsägarnas fordringar ska meddelas konkursförvaltaren senast den 10 februari 2012. Det rekommenderas att formuläret på bankens webbplats används (<http://www.snoras.com>).

Fordringar med åtföljande underlag ska skickas till

Bankrutuojanti AB bankas SNORAS
A. Vivulskio g. 7
LT-03221 Vilnius
LIETUVA/LITHUANIA

Fordringsägare med adress eller registrerat säte i Litauen ska uppge sina fordringar på litauiska. Har de adress eller registrerat säte i annan medlemsstat i Europeiska unionen, får de uppge sina fordringar på den medlemsstatens officiella språk, åtföljt av en översättning till litauiska. I detta fall ska fordran ha följande litauiska rubrik: "Reikalavimo pateikimas". Formuläret ska vara undertecknat av ett befullmäktigt ombud. Vidare ska fordringsägare ange fordrans natur, dess datum och belopp samt eventuellt vidtagna verkställighetsåtgärder.

Fordringar kan komma att avvisas om de inte inlämnas, inlämnas efter ovannämnda tidsfrist eller inte innehåller alla nödvändiga uppgifter. Domstolen förbehåller sig dock rätten att beakta fordringar som inkommit efter att tidsfristen löpt ut, om den finner att förseningen är befogad.

För ytterligare uppgifter om hävdandet av fordringar hänvisas till webbplatsen <http://www.snoras.com>

Vilnius, Litauen den 17 januari 2012.

Förvaltare av Akcinė bendrovė bankas SNORAS (i konkurs) (befullmäktigt ombud utan personlig ansvarighet)

Neil COOPER

RÄTTELSER

Rättelse av ansökningsomgångar inom arbetsprogrammet för 2011 för bidrag till projekt avseende det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) för perioden 2007–2013 (kommissionens beslut K(2011) 1772, ändrat genom kommissionens beslut K(2011) 9531)

(Europeiska unionens officiella tidning C 7 av den 10 januari 2012)

(2012/C 35/09)

Europeiska kommissionens generaldirektorat för transport och rörlighet tillkännager en rättelse av den årliga ansökningsomgången för projekt inom det årliga arbetsprogrammet för det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) för perioden 2007–2013, som offentliggjorts i EUT C 7, 10.1.2012, s. 6.

Det korrigerade underlaget för ansökningsomgången finns på:

http://tentea.ec.europa.eu/en/apply_for_funding/follow_the_funding_process/annual_call_2011.htm

---

PRENUMERATIONSPRISER 2012 (exkl. moms, inkl. frakt och porto)

<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, endast pappersversion	22 officiella EU-språk	1 200 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, pappersversion + årsutgåva på dvd	22 officiella EU-språk	1 310 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L-serien, endast pappersversion	22 officiella EU-språk	840 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, månatlig (kumulativ) utgåva på dvd	22 officiella EU-språk	100 euro per år
Tillägg till <i>Europeiska unionens officiella tidning</i> (S-serien), meddelanden och offentliga kontrakt, dvd, 1 nummer per vecka	flerspråkig: 23 officiella EU-språk	200 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , C-serien – allmänna uttagningsprov	Antal språk beroende på uttagningsprov	50 euro per år

Europeiska unionens officiella tidning (EUT) ges ut på EU:s officiella språk, och det går att prenumerera på den i 22 olika språkversioner. Den består av två serier: L (lagstiftning) och C (meddelanden och upplysningar).

Varje språkversion kräver en separat prenumeration.

Enligt rådets förordning (EG) nr 920/2005 som offentliggjordes i EUT L 156 av den 18 juni 2005 är Europeiska unionens institutioner under en övergångsperiod inte skyldiga att avfatta och offentliggöra alla rättsakter på iriska. Den iriska utgåvan av EUT säljs därför separat.

En prenumeration på tillägget till EUT (S-serien: meddelanden och offentliga kontrakt) omfattar en flerspråkig dvd med alla de 23 officiella språkversionerna.

Prenumeranter på EUT kan på begäran få de olika bilagorna till tidningen. När en bilaga ges ut meddelas prenumeranterna detta genom ett "meddelande till läsarna" i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Försäljning och prenumeration

Prenumerationer på olika tidskrifter, såsom *Europeiska unionens officiella tidning*, kan beställas från någon av våra kommersiella distributörer. En lista över dessa finns på följande Internetadress:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sv.htm

Via EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) har du kostnadsfritt direkt tillgång till Europeiska unionens lagstiftning. På webbplatsen kan du söka i *Europeiska unionens officiella tidning* samt i fördrag, lagstiftning, rättspraxis och förberedande rättsakter.

Mer information om Europeiska unionen finns på <http://europa.eu>

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV